

Pásztor Enikő

Játszva németül

*Hogyan neveljük
többnyelvű gyermekeket?*

PÁSZTOR ENIKŐ

Játszva németül

*Hogyan neveljünk
többnyelvű gyermekeket?*

*Gyakorlati útmutató
szülőknek, nagyszülőknek,
óvodapedagógusoknak,
foglalkozásvezetőknek*

Ajánlom...

*...ezt a könyvet minden olyan szülőnek,
aki szeretné, hogy gyermeke idegen nyelveken
beszélő felnőtté váljon.*

*Ajánlom továbbá a nagyszülőknek,
akik a legjobbat akarják az unokájuknak.*

*Végül ajánlom a játékos idegennyelvű
foglalkozásokat tartó pedagógusoknak,
az egyetemi hallgatóimnak, a követőimnek,
akiknek így még jobban segíthetem a munkáját.*

Szerző:
Pásztor Enikő

Szerkesztő asszisztens:
Mesterházy Helga

Fotók:
Bognár László

Grafika és nyomdai előkészítés:
Németh Krisztina
Effix-Marketing Kft.

Felelős kiadó:
Pásztor Enikő
Bodza Tanoda, Sopron

Nyomda:
Prospektus Kft., Veszprém

ISBN 978-963-12-9539-9

Minden jog fenntartva!
A könyv semmilyen formában
nem sokszorosítható, nem másolható!

2017

TARTALOMJEGYZÉK

0

BEVEZETŐ 6

1

FEJEZET 11

Hogyan képzeljük el a korai idegennyelv-elsajátítást?

2

FEJEZET 19

Az első lépések az elhatározás után...

3

FEJEZET 27

A játékos idegennyelvi foglalkozás

4

FEJEZET 41

Az első témajavaslatok

—

Die Familie.....46

Backe, backe.....52

Spielzeuge.....60

Die Puppe.....62

Die Körperteile.....66

Krankheiten.....74

Verkehrsmittel.....78

Die Tiere.....84

Die Farben.....102

Wie ist das Wetter heute?....104

5

FEJEZET 111

Mozgásos játékok

6

FEJEZET 119

Kiszámolók

7

FEJEZET 123

Az első mesék

8

FEJEZET 127

A foglalkozás lezárása

VÉGEZETÜL 133

Bevezető

Kedves Olvasó!

Egy szép nyári napon egy Balaton-parti kempingben csodálom, ahogy a német gyerekek a nagyon gyenge teljesítményt nyújtó helyi animátorral angolul lazán, kitűnő kiejtéssel beszélgetnek. Ez utóbbi nemcsak a gyerekeket szórakoztatni képtelen, de idegen nyelv-ismerete is csapnivaló, és hát a kiejtése, az egyenesen mókás. 2016 nyarán vagyunk, amikor hazánk újra népszerű a nyugat-európaiak számára.

A balatoni kemping zsúfoltsága visszahozza számunkra a '70-es, '80-as évek hangulatát, amikor is itt találkoztak egymással a szétválasztott kelet- és nyugatnémet családok, de szép számmal jöttek ide hollandok és belgák is. Most újra alig hallani magyar szót. Élvezettel figyeljük, ahogy a különböző nációjú gyerekek egymással szót értenek. Sajnos a magyarok e téren kevésbé aktívak, ritka az idegen nyelven kommunikálni tudó apróság, vagy beszélgetni próbáló fiatal, pedig ennél jobb nyelvgyakorlás a világon alig akad.

Családommal sok helyen megfordultunk már, nyaraltunk luxusszállodákban, béreltünk apartmanokat, de néhány évvel ezelőtt beleszerelmesedtünk a kempingezésbe. Hosszasan sorolhatnám ennek előnyeit, de most a sok közül csak egyet emelnék ki. A kempingezés során egy kicsit úgy érezheted, hogy egy óriási családba csöppentél, ahol idegen emberekkel fizikailag olyan közelségbe kerülsz, hogy rövid időn belül megszólítjátok egymást, és elindul köztetek a kommunikáció természetesen idegen nyelven. A gyerekek főleg, de a szülők számára is ez egy páratlan lehetőség a nyelvtanulásra és a nyelvgyakorlására.

Pár évvel ezelőtt egy fantasztikus olasz kempingben nyaraltunk, egy hétig az olaszok között éltünk, ragadt ránk az ő csodálatos, egyedülállóan dallamos nyelvük.

Hogy miért írtam le mindezt? Elsősorban azért, mert minden fórumon, így ebben a könyvben is a korai idegennyelv-elsajátítás mellett kampányolok. Sok éve már, hogy belefogtam Sopronban, a Bodza Tanodában a legkisebbek (6 hónapos kortól) német tanításába. Persze most látom magam

előtt, ahogy elképedsz, Kedves Olvasó, hogy mit akar ez a hibbant pedagógus a még anyatejes bébikkel, akik természetesen még magyarul sem tudnak?

A lényeg pontosan itt van elrejtve, ugyanis tudnivaló, hogy akárcsak az anyanyelvet, úgy ideális esetben az idegen nyelvet is képletesen szólva az anyatejjel együtt szívják magukba a gyerekek. Hallom persze az ellenzők hurrogásait, hogy ez mekkora badarság, hogy előbb hadd tanuljon meg az a szerencsétlen gyerek magyarul, aztán jöhetnek csak az idegen nyelvek!

Soha nem értettem, miért zárja ki egymást a kettő, miért érné bármiféle hátrány, lelki sérülés azokat a kicsiket, akik többnyelvű környezetben nőnek fel, mért alakulna ki náluk beszédhiba, dadogás csak azért, mert a magyarral párhuzamosan még egy vagy akár kettő nyelvet is hallanak?

Sajnos még mindig akadnak ma Magyarorszá-

gon olyan óvodák, ahol az intézményt vezető pedagógus valamiféle ördögtől való rossznak gondolja a játékos idegennyelvi foglalkozásokat, ezért a gyerekeket ettől a szerinte felesleges időtöltéstől megóvni akarva, számúzi az óvodából az idegennyelv-elsajátítás lehetőségét is. A szülők nagy bánatára persze.

Elgondolkodtató az a tény is, hogy ma hazánkban az óvodapedagógusok zöme egyáltalán nem beszél a magyaron kívül semmilyen nyelven, személyes tapasztalatuk a korai idegennyelv-elsajátításról aligha lehet, érveiket legtöbbször olyan pszichológusok vagy gyógypedagógusok véleményére alapozva fogalmazzák meg, akik úgy szintén nem járatosak a nyelvpedagógiában. Olvasottság tekintetében is lelepleződnek, hiszen ma már nálunk is van szakirodalma a korai idegennyelv-fejlesztésnek, bár kétségtelen ezek többsége angol vagy német nyelvű.

Most hadd sorakoztassak fel az ellentábor számára, munkám hatékonyságát bizonyítandó, olyan példákat, amelyek a korai idegennyelv-fejlesztés áldásosságát reprezentálják! Elsőként a szűk családi körömből jöjjön egy remek minta! Nővérem New Yorkban él amerikai férjével, gyermekeik oda születtek, akikkel apjuk angolul, testvérem természetesen magyarul beszél attól a pillanattól fogva, hogy azok a világra jöttek. A ma 10 és 12 éves keresztgyerekeim két éves korukra gyönyörűen beszéltek mindkét nyelvet, persze a magyarban van egy kis akcentusuk, de ez inkább csak egyfajta bájt kölcsönöz nekik.

Ugyanakkor mindig is számalommal tekintetem azokra a külföldre ment honfitársainkra, akik a gyermekeikkel nem az anyanyelvükön kommunikálnak attól félve, hogy azok majd összezavarodnak, és ezáltal hátrányba kerülnek. Közben persze ezek a szülők azt felejtik el, vagy jobban mondva saját korlátoltságuk miatt azt nem tudják, hogy a gyermekeiktől éppen a lehetőséget veszik el, hogy többnyelvűek, ennek révén pedig életképesebbek legyenek.

A jó pár évvel ezelőtt elindított és ma már lehetetlen népszerűségnek örvendő baba-német foglalkozásaimon sok olyan anyuka vesz részt gyermekével, akik jól beszélnek a német nyelvet vagy azért, mert a szomszédos Ausztriába jártak középiskolába, majd egyetemre (ez ma főként a Nyugat-Magyarországon élők számára könnyen kivitelezhető), vagy azért, mert évekig német nyelvterületen keresték a kenyerüket és jól megtanulták a nyelvet, vagy mert a hazánkban élő német kisebbség tagjai, így elő tudják hívni magukból a többnyire a nagyszülőktől hallott nemzetiségi nyelvüket. Történelmi magyarázata van annak, hogy ez utóbbiak esetében miként sorvad el egy-egy kisebbség nyelve, de tény, hogy a hozzám járó, német nemzetiségi gyökerekkel rendelkező családok mindennapjaiba visszahoztam a németet, és ma már nem szégyellik, sőt kifejezetten büszkén beszélnek gyermekeikkel ősik nyelvén. Viccesen jegyzem meg, hogy lassan kijár nekem valamiféle érdemrend a német nemzetiségi önkormányzatoktól nyelvük ápolásáért.

Visszatérve eredeti gondolatmenetemhez, a foglalkozásaimra járók körében divatba hoztam a német nyelvet, és az apróságokkal elkezdtek két nyelven, vagy csak németül kommunikálni ott-hon. Ezek a gyerekek nem beszédhibások, nem a gyerekkoruktól megfosztott hátrányos helyzetűek, éppen ellenkezőleg! Mire óvodába mennek, mindkét nyelven rengeteg dolgot megértenek már, a passzív szókincsük a németben gazdag. Sokukat közülük a szüleik osztrák óvodába viszik, és ott mindenféle nehézség nélkül beilleszkednek, lelki törést el nem szenvednek.

Bámulattal hallgatom ezeket a magyar gyerekeket, akik egy idő után játék közben még egymással is németül beszélgetnek, aztán megérkezik értük magyar édesapjuk, és azonnal nyelvet váltanak, magyarul tökéletesen mesélnek neki aznapi óvodás élményeikről.

Természetesen ezen jó gyakorlatokat csak a családok egy töredéke tudja megvalósítani, leginkább azért kivitelezhetetlen ez számukra, mert nem beszélnek idegen nyelven, vagy, ha beszélnek is, fogalmuk sincs, hogyan vágjanak bele gyermekük nyelvtanításába. Ma már a legtöbben tisztában vannak azzal, hogy idegen nyelvek nélkül nehéz a világban boldogulni. A valós helyzet az, hogy ma Magyarország az Európai Unióban az utolsó helyen kullog az idegennyelv-ismeret tekintetében, így aztán elgondolkodtató, hogy eredményesenálunk az iskolai nyelvtanítás?

A válasz egyértelmű, bár természetesen attól is függ, mit tekintünk eredménynek. Régóta tisztában vagyok azzal, hogy ma hazánkban az iskolák többségében nyelvvizsgára felkészítés, nem pedig idegen nyelven beszélni tanítás történik. Ebben erősít meg engem az éppen a kempingezés során általam olvasott Nógrádi könyv (Nógrádi György: 40 év alatt a Föld körül). A népszerű biztonságpolitikus kendőzetlenül ír a hazai politikai és katonai elit silány idegennyelv-tudásáról, arról, hogy papírja majd' mindegyiknek van, de a valóságban megszólalni csak kevesen képesek.

Jól megfigyelhettem a saját gyerekeimen is, hogy az iskolákban (tisztelet a kivételnek) sajnos nyelv-

tan-centrikusság van, nyelvtani szabályok miatti görcsös tanulás történik, és a kommunikáció valahogy háttérbe szorul. Ezért is jó és szükséges még az iskola előtt belevágni a nyelvsajátításba, hogy ne rögtön a nyelvtani fogalmak útvesztőibe kényszerítsük gyermekünket, hanem adjuk meg számára a lehetőségét annak, hogy játékosan, észrevétlenül magába szívhasson az anyanyelve mellett még egy vagy akár két idegen nyelvet is.

1

FEJEZET

Hogyan képzeljük el a korai idegennyelv-elsajátítást?

- *Hogyan játszunk a gyermekünkkel otthon „idegennyelvűset”
vagy hogyan kezdünk el játékos német foglalkozásokat tartani?.....* 15
- *Mi kell ahhoz, hogy belevájj?.....* 16

Játszva németül

Hogyan neveljünk többnyelvű gyermekeket?

Az élet úgy hozta, hogy nagy bánatomra csak kétszer élhettem át a szülés gyönyörűségeit, és nem javítva a magyar születési statisztikákon, mindössze két csodás lánynak adhattam csak életet. Talán a jelenlegi munkám kárpótol ebbéli hiányérzetemben, hiszen évek óta babákkal vagyok körülvéve, és ezért különösen hálás vagyok a sorsnak. Egy kisgyermek első éveinél babáskodni nagy ajándék nekem. Látni hétről-hétre azt, hogyan lesz egyre okosabb, egyre érdeklődőbb a környezete iránt, honnan hová fejlődik, és ebben a fejlődésében mi is közreműködhetünk, hát ez maga a csoda. A sajátjaim pillanatok alatt felnőttek, és ma már csak nosztalgiával tekinthetek vissza azokra a szép évekre, amikor még minden napra jutott valami meglepetés apuka számára, akinek esténként eldicsekedhettem, mit tanult már megint a mi kis drágaságunk.

Hiszem azt, hogy nem véletlenül foglalkozom egészen kicsi gyermekekkel is, hiszen a koragyermekkorhoz köthető tapasztalataim mind arra ösztönöznek, hogy minél szélesebb körben terjeszsem, hogy lehetőleg minél korábban biztosítsunk gyermekünk számára idegennyelvi környezetet, megadva ezzel számára annak lehetőségét, hogy értékes európai polgároként az anyanyelvükön kívül más nyelveken is érthessenek és beszélhessenek.

Jó néhány évvel ezelőtt a felerősödött szülői igényekre reagálva indítottam el Sopronban baba-német foglalkozásaimat, korábban kizárólag óvodásokat tanítottam. Eleinte fogalmam sem volt, hogyan vágjak bele, miként lehetne megszólítani ezt a korosztályt. Módszertani anyagot kezdetben sehol nem sikerült beszereznem, így belevágtam egy hatalmas kutatómunkába, ami aztán azt eredményezte, hogy folyamatos tanulás mellett megkezdhettem ezt a tevékenységemet is.

A baba-német legfontosabb célja, hogy az anyanyelv-elsajátítással párhuzamosan hamar megkezdődjön a gyermekek idegennyelvi fejlesztése is, hiszen biztosan állítható, hogy a gyermekek több

olyan tulajdonsággal is rendelkeznek, amelyek révén egy második vagy akár egy harmadik nyelvet is könnyedén elsajátíthatnak. Ebben a korban még nincsenek gátlásaik, játék közben utánzásal tanulnak, kifejező a mimikájuk, és mindezek hozzásegítik őket a beszéd beindulásához. Ma már az is bizonyított tény, hogy gyermekkorban dől el, hogy a későbbiekben tökéletesen fogjuk-e beszélni az idegen nyelvet. A kisgyermekkorban elkezdett nyelvtanulás nagyobb esélyt ad arra ugyanis, hogy aztán majd az anyanyelvit megközelítő kiejtést lehessen produkálni.

Ezek az apróságok olyan hűen reprodukálják a hallott nyelvet, hogy senki nem tudja őket beazonosítani, mely nemzet tagjai. Nem úgy a későbbi életkorokban megkezdett nyelvtanulás esetében. Élvezettel hallgatjuk őket, a felnőttekben persze lehet némi irigység is, hiszen ez a könnyedség, ez a hihetetlen gyors tanulási, utánzási készség sajnos az idő előre haladtával eltűnik belőlünk.

Ezek a picurkák egészen egyszerűen másképp tanulnak, a korai életszakaszban sokkal szorosabb az összefüggés az anyanyelv és az idegen nyelv között, mint a későbbi korokban. Fiatalon az anyanyelv analógiájára történik az idegen nyelv tanulása. A gyermekek másképp sajátítják el azt, és más módszerekkel is kell, hogy történjen az idegennyelv-átadás.

A gyermekek gondolkodása elsősorban cselekvésekhez kötődik, éppen ezért fontos kiemelni, hogy a gyermekek tanulása akkor a legsikeresebb, ha az valamilyen cselekvéshez, tevékenységhez kapcsolható, így értelemszerűen az idegennyelv-fejlesztés is tevékenység közben kell, hogy történjen. Ebben az életkorban pedig a gyermekek fő tevékenysége a játék.

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

Hogyan játsszunk a gyermekünkkel otthon „idegennyelvűset” vagy hogyan kezdünk el játékos német foglalkozásokat tartani?

Ha mindezen bevezető gondolatok után is szeretnéd megtudni, hogyan nevelhetsz többnyelvű gyermeket, olvass tovább, tarts velem, és ígérem, a könyv végére kedvet és rengeteg ötletet fogsz kapni gyermeked játékos idegennyelv-tanításához!

Mi kell ahhoz, hogy belevágj?

Legelőször is **ELHATÁROZÁS!** Gondold végig, szeretnéd-e, hogy a gyermeked könnyedén megtanuljon legalább egy idegen nyelvet! Akarod-e, hogy játékosan, észrevétlenül induljon meg nála a nyelv-sajátítás vagy úgy gondolod, elég, ha az iskolában találkozik először az idegen nyelvekkel?

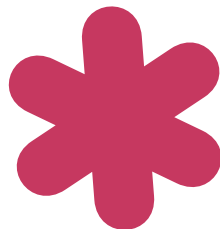
Ha döntöttél, akkor a következő kérdés, hogy Te hogy állsz az adott idegen nyelvvél? Mennyire jól beszéled azt? Vagy egyáltalán nem tudsz a magyaron kívül semmilyen nyelven kommunikálni?

A következő kategóriák valamelyikébe sorold be magad:

1. *Az adott idegen nyelven
tökéletesen beszélek.*

2. *Az adott idegen nyelven
középszinten beszélek.*

3. *Az adott idegen nyelven
megértetem magam,
de a nyelvtan tekintetében
csapnivaló a tudásom.*

4. *Minimális a tudásom
az adott idegen nyelvből.*

5. *Egyáltalán nem beszélek
egy idegen nyelvet sem.*

Könnyű helyzetben vagy, ha az első két kategória valamelyikébe helyezted el magadat. Mostantól akár nyelvet is válthatsz otthon, és idegen nyelven szólhatsz a családtagjaidhoz. Először biztos furán néznek majd rád, de hidd el, ha eltökélt vagy, rövid idő után már élvezni is fogjátok. Az egyik legfontosabb szabály, hogy csak azt mondd idegen nyelven, amiben biztos vagy! A nyelvtanilag helytelenül átadott mondatok ugyanúgy fognak rögzülni a gyerekekben, és hát bizony, ez nehezen visszafordítható. Persze jöhet a kérdés, hogy magyarul vajon tökéletesen beszélünk-e? Hát, sokan egészen biztos, hogy nem, és mégis elboldogulnak valahogyan az életben. Na de nem ez a cél, hanem, hogy a gyerek szépen, lehetőleg helyesen megtanulja azt a nyelvet.

Azok számára, akik a harmadik, negyedik vagy az ötödik kategóriában vannak az idegennyelv-ismeret tekintetében, **VAN EGY JÓ HÍREM!** Ti bizony együtt fogtok mostantól tanulni a gyermekeitekkel.

Sokan közületek bátortalanul kérdezitek meg tőlem többnyire az egyik közösségi oldalon, hogy jöhettek-e baba-némre akkor is, ha nem beszéltek németül. Hát persze! Semmi gond, együtt szépen belevágtok a nyelvtanulásba, ugyanis a foglalkozásaim célja az is, hogy Benneteket szülőket is megtanítsalak németül mondókázni, énekelni, mondani jó pár kifejezést, amivel aztán már boldogulhattok az életben. Azért próbáljátok meg tartani a lépést a gyerkőccel!

2

FEJEZET

Az első lépések az elhatározás után...

- További néhány fontos eszköz.....	23
- Mi jön még a bíróságra?.....	25

Szükséged lesz néhány eszközre, hogy elindulhassatok. Nem kell költségekbe verved magad, elég, ha otthon vagy a nagyszülőknél körülnézel. Először is keríts egy régi, kopott **BŐRÖNDÖT!** Ennek a régi, sok szépet megélt tárgyának kulcsfontosságú szerepe lesz majd ebben a játékban, mert remélem, érzed már a lényegét, hogy itt vidám percek következnek majd. Tanulni játszva, könnyedén...

Keress egy **ZUGOT** a gyerekszobában vagy a nappaliban, bármely részében a lakásnak, ahol egy kicsit el tudtok határolódni a többiektől! Itt legyen majd az állandó helye a bőröndnek és ez lesz az állandó helyszíne a nyelvi játékoknak is.

A bőrönd mellé a földre rakjál le párnákat, ahol majd kényelmesen üldögélhetnek! Ha még nem tud felülni a babád, tegyél le plédet vagy egy kis szőnyeget, amin csúszhat-mászhat!

Ezután szerezz be egy **KESZTYŰBÁBOT!** Lehet, hogy még a szüleidnél megvannak a régi gyerekjátékaid, érdemes körülnézni. Minden családban, ahol gyerekek nőttek fel, van legalább egy báb. Ha mégsem találsz, keress a neten! A legjobb lenne, ha egy nyuszis bábót kerítenél, persze bármilyen állat jó. Azért állat, mert a gyerekek nagyon kedvelik őket, ezek nagyon szerethetőek. A nyuszit azért javaslom, mert van a Goethe Intézetnek egy fantasztikus programcsomagja, amit kifejezetten korai idegennyelv-fejlesztésre ajánlanak. Ennek a programnak a központi figurája Hans Hase, egy nyuszi kesztyűbáb. Ezt is beszerezheted a neten. Keress rá a Goethe Intézet budapesti oldalára! Ott kattints a német nyelv gyerekeknek részre és válaszd a *Hans Hase taneszközcsomagot!* A csomagnak majd' minden elemét jól fogod tudni hasznosítani. Nem annyira drága és hamar megtérül.

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

Ne feledd, a gyermekekre szánt minden, tanulásal kapcsolatos kiadás sokszorosan megtérül!

Ez egy nagyon jó befektetés. Gondolj csak bele, életképes emberként nevelsz! Szokták mondani, ahány nyelvet tudsz, annyit érsz. Való igaz, mennyivel könnyebben boldogulnak azok, akik nyelveket beszélnek.

De térjünk vissza Hans Hasehoz! A báb (feltétlenül adjál nevet neki, ha mégsem Hans Hase-t veszed meg, lehetőleg három-négy szótagból álljon a neve), amit választottál, vagy otthon a rendelkezésedre állt, abban segít majd, hogy a tanulási környezet azonnal meseszerűvé alakulhasson. Ő lesz a barátotok, aki ebből a bőröndből kerül elő minden közös játék elején. Ahogy a kezedre húzod a bábót, kicsit majd mindig változtasd el a hangodat!

És most jön a lényeg! **EZ A BÁB NEM TUD MAGYARUL!** Csak idegen nyelven szólal meg. A gyerekek számára teljesen természetes lesz, hogy ő másképp beszél. Nincs paraván és nincs is szükség rá, hiszen a gyermekek úgy hiszik, hogy a felnőtt kezén ugráló bábu élőlény. Együtt fogtok énekelni, játszani, verseket mondani, mozogni vele, és közben észrevétlenül idegen nyelvet tanultok.

További néhány fontos eszköz...

Legyen néhány kis **HANGSZER**ed, csörgőd, zörgőd, rumbatökőd, dobod, amikkel majd a dalokat kísérheted. Ugyancsak a neten beszerezhetők, egyáltalán nem drágák. Ajánlom figyelmedbe a Fakopáncs webáruházat. Az ott kapható játékok mind fából készültek, szépek, hasznosak, szemben sok műanyag, sokszor veszélyes anyagú förmedvénnel. Ha lehet, próbálj ezen a téren is szemléletet váltani! Kerüld a műanyagot! A természetes anyagú játékszerek sokkal esztétikusabbak.

Persze készíthetsz otthon magad is egyszerű hangszereket. Ennél ugyancsak használd az internetet! Annyi ötletes megoldást találsz majd. Nem kell ám nagy dolgokra gondolni! Megtölt-

hetsz félig például üres PED palackot rizzsel, vagy a sajtos dobozokból kis ügyességgel varázsolhatsz dobót. Mielőtt kidobnál valamit a kukába, gondold végig, mire tudnád azt még felhasználni!

A HÁZILAG KÉSZÍTETT HANGSZER azért is remek megoldás, mert közben egyrészt formálód a gyermeked szemléletét, környezettudatosan nevelheted, megtaníthatod arra, miként lehet a hulladékot újrahasznosítani, másrészt pedig ugyancsak egy nagyon vidám és hasznos közös program lehet számotokra. Különösen esős időben, amikor nem lehet kimenni a játszótérre. A hangszereket tedd a bábbal együtt a bőröndbe!

Játsva németül

Hogyan neveljünk többnyelvű gyermekeket?

Mi jön még a bőröndbe?

Gyűjtsél össze néhány **PLÜSSÁLLATOT** (ezekből minden gyerekes családban rengeteg van)! Néha meglepődöm, amikor anyukák mesélik, hogy mire iskolába megy a gyerek, annyi összejön belőlük, hogy zsákszámba viszik be az óvodába. Szóval legyen plüssmaci, néhány háziállat, kutya, cica, malac, bárányka, ló, esetleg még egér, béka, bármi. Jó, ha ezek kisméretűek. A plüssállatokra azért lesz szükségetek, mert a gyerekeket az állatok nagyon izgatják, hamar elkezdik a hangjukat utánozni, és mint ahogy az anyanyelvi szókincs legelső darabjai az állatok általánosan, úgy az idegennyelv-tanulásban is a legelső között kell, hogy szerepeljenek.

A gyermekjátékok közül kerüljön még a bőröndbe egy kicsi **BABA**, egy **LABDA** (ez is lehetőleg nagyon apró legyen), egy kis **AUTÓ** és mindig legyen benne egy, az adott évszakhoz kapcsolódó **KÉPESKÖNYV** is!

A bőrönd állandó elemeit ezek alkotják tehát. Azonban mindig kerülhetnek bele egyéb, az adott témával összefüggő tárgyak is. Ezekről majd a későbbiekben szólnok.

Kezdődjön a játék!

3

FEJEZET

A játékos idegennyelvi foglalkozás

- A rituálék szerepe.....	28
- A rituálé részei.....	28
- A kör.....	29
- Üdvözljük egymást.....	31
- Üdvözlődalok (Begrüßungslieder).....	32
- Van még egy barátunk!.....	34

A rituálék szerepe...

Az általam ebben a könyvben javasolt korai idegennyelv-oktatási módszer tulajdonképpen egy **RITUÁLÉ**. Korábban már megjelent egy tanulmányom, amiben részletesen írok ezek szerepéről a gyermekek életében. Sokat foglalkoztam ezzel a témával. Régebben nem tulajdonítottam ennek akkora jelentőséget, de ma már tudom, hogy a rituálék a gyerekek segítői, fontos az életükben, támogatják őket az eligazodásban. A rituálékkal tulajdonképpen rendet teremtünk az ő kis világukban. Mindenkinek szüksége van rítusokra. A káoszban hirtelen rend lesz ezek által.

A rituálék **TÉR**hez és **IDŐ**höz is kötődtek általában. Pár oldallal előbbre már írtam arról, hogy keress egy helyet a lakásban, ahol idegennyelvűset játszhattok majd. Ez lesz a rituálé állandó helyszíne. A gyerekek ehhez a térhez köti a nyelvi játékot. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy máshol ne szólaljatok meg más nyelven. Az elején azonban feltétlen szükségetek lesz az állandóságra.

A tér mellett ugyanilyen fontos az idő is. A rituálék segítségével vezetjük be a gyermekeket a társadalom időrendjébe. Ezek az apróságok nem ismerik az órát. Teljesen más időérzéssel rendelkeznek, mint a felnőttek. Az időt leginkább az események, a történések egymásutánosságából érzékelik. Ezért van különösen fontos szerepe ebben az életkorban az előre jól megtervezett napirendnek.

A bölcsődés, de még az óvodás gyermek is az időt spirálszerű körforgásként éli meg. A folyton visszatérő, ciklikusan megjelenő elemek pedig biztonságot adnak számára. Az életükbe naponta beiktatott rituálék segítik őket az időben való tájékozódásban. A naponta ismétlődő tevékenységekkel részekre osztjuk a napot, így annak mindig van egy kezdő és egy lezáró aktusa is.

Ha otthon vagy gyermekeddel, akkor időtök bőven van. Ha apuka vagy nagyszülő vagy, akkor kevesebb idővel gazdálkodhattok. A lényeg, hogy

próbáljatok egy rendszert kialakítani! Lehet ez délelőttönként, amikor nyugodt légkör van, vagy munkából hazajövet, a gyermek délutáni alvását követően. Fontos, hogy olyan napszakot válassz, amikor mindketten kipihentek vagytok!

A nagyszülőknek azt tanácsolom, amikor náluk van az unoka, és ezekben a találkozóknak rendszeresség is van, jelöljenek ki egy időpontot, és akkor jöjjön a nyelvi játék! Eleinte öt-tíz percen gondolkodjatok, aztán ezt bővíthetitek majd húsz-harminc percre is!

Ezt az idegennyelvi játékokat tehát úgy képzeljétek el, mint egy rituálét, melynek megvannak az állandó, fix elemei. Ezek a visszatérő részek segítik majd a gyereket, de benneteket is, az eligazodásban. Biztonságot ad számukra. Egy idő után pontosan tudni fogja, mi a soron következő, mi, mi után jön. Szeretném, ha érzékelné, a rendszerességnek milyen fontos szerepe van. De hát ez az egész életünkre igaz. Nekünk is, de a gyerekeknek aztán főleg elengedhetetlen a rendszeresség a mindennapjaiban. Remélem, most nem mondtam ezzel újat neked. Bár ne áltassuk magunkat! Sajnos sok olyan családban felnövő gyereket látok, akiknél a rendszerességnek a nyomát sem találni. Összevissza csinálnak mindent, ott és akkor, amikor csak akarják. Ezzel pedig nagy károkat tesznek a gyermek fejlődésében.

Ha most újat mondtam, akkor holnaptól változtass az életeteken, és a jövőben törekedj a rendszerességre! Megkönnyítheted az életeteket, ha abban egy kis rendet teszel!

A rituálé részei...

A idegennyelvi játékokat most egy keretbe foglaljuk. A keret kezdete az lesz, hogy szépen leültek a lakás erre a célra kiválasztott helyén az oda készített párnákra! Ha még nem tud ülni a gyermeked, az öledbe veszed, vagy leteszed egy plédre, esetleg játszószőnyegre! Javasolom, hogy több párnát is helyezz el a földön, lehetőség szerint ezeket egy kört alkotva rakd le egymás mellé! **Mért lesz erre szükség, ha csak ketten vagytok?**

Egyrészt bízom benne, hogy nem csak egy gyereket vállaltok be. Esetleg már most abban a szerencsés helyzetben vagytok, hogy kettő vagy akár több is van nektek, és gyarapítjátok a nagycsaládok tábort. Örülnék, ha minél többen éreznétek azt, milyen jó, ha sok gyerkőc vesz körül titeket.

A kör...

De, hogy ne kanyarodjak el eredeti gondolatomtól, ebbe a ti nyelvi játszó körötökbe, ha még nincs testvér, bevonhatjátok a plüssállatokat, babákat, de természetesen leültethetitek a családtagokat is! Ezek mind-mind lehetőséget adnak a szókincsfejlesztésre. A gyerek könnyedén megtanulhatja ezek neveit idegen nyelven is. De erről majd a későbbiekben szólok.

Már a térben való elhelyezkedések is azt sugallja, hogy összetartoztok. Ezen alkalmakkor egy kört alkotva üljete a szőnyegen elhelyezett kispárnáitokon, köszöntsetek egymást egy állandó üdvözlő-dallal, és örüljete annak, hogy újra együtt lehetetek! A kör lehetőséget teremt arra is, hogy mindig egymás szemébe nézhessetek. Te, mint a játékot irányító, észlelhetesz minden reakciót a gyerekeken. Láthatod, ha tetszik neki a játék, de észreveheted azt is, ha valami unalmas számára.

A körnek mágikus ereje van. Naponta élhetem át a Bodza Tanodában a Morgenkreis (reggeli kör) vagy a Stuhlkreis (székkör) adta örömeit. A Morgenkreis-nek, ennek a nagyon egyszerű, de mégis kiválóan alkalmazható, közösségkóvácsló, reggeli rituálénak a létjogosultságát a bölcsődékben és az óvodákban ma még számos pedagógus megkérdőjelezi. Arra hivatkoznak ugyanis, hogy ez ma már idejétmúlt, merev, konvencionális, éppen ezért nem lehet része a modern pedagógiának. Attól tartanak, hogy visszaszívárognak a nevelésbe azok a korábban kötelező elemek, amelyekről oly annyira meg akartunk szabadulni a kommunizmus hosszú évtizedei után. Bennem is még mélyen él a '80-as években óvodapedagógus-hallgatóként a Halleban töltött szemeszterem alatti óvodai élményem, amikor a gyerekeknek szigorú rendben, fegyelmezetten kellett küsszékeiken ülve az óvónőt hallgatniuk. Ma már szó sincs merevségről, az óvónőtől való félelelről, kötelező jellegről. Sokkal inkább azt a célt szolgálja ez a rituálé, hogy erősítsük a gyermekekben az azonos közösséghez tartozás érzését. Biztonságot, nyugalmat adjunk számukra, közösen indítsuk el a napot énekekkel, verssel, beszélgetéssel.

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

Üdvözöljük egymást...

Miután szépen elhelyezkedtetek a párnákon, indítsatok egy üdvözlődallal (németül Begrüßungslied), ami egy fontos részét képezi ennek a ti rituálétoknak. Fontos, hogy ez az üdvözlődal mindig ugyanaz legyen, legalábbis hosszú ideig, hónapokig énekeljétek naponta ugyanazt! Az ismétléssel egyrészt megteremted annak a lehetőségét, hogy a gyermeked játszva megtanulja ezt a dalt. Másrészt keretet adsz a játékoknak, amellett, hogy az ismerős elemek alkalmazásával biztonságot is nyújthatsz a gyermeked számára.

Az általam egyik javasolt dal (*Hallo Kinder, hallo Kinder! Seid ihr da?...*) a kicsik és más résztvevők (babák, plüssállatok) köszöntésén kívül arra is kiválóan alkalmas, hogy megtanítsunk nekik számos cselekvést kifejező igét is. Így aztán viszonylag rövid idő alatt megértik és használni is tudják az olyan kifejezéseket, mint klatschen, winken, essen, trinken, schlafen (tapsolni, integetni, enni, inni, aludni).

Itt vegyétek elő a hangszereket is, amelyek együttes megszólaltatása az örömszerzés újabb lehetőségét biztosítja számotokra. Együtt énekeltek, együtt tapsoltok, a dalban szereplő, előbb említett kifejezéseket közösen imitálva, mindent együtt csináltok. Ez az a pont, ahol leginkább kifejezésre jut az egy közösséghez tartozás érzése. Néha még magam is csodálkozom, hogy mennyire számon tartják egymást a gyerekek a foglalkozásaimon, mennyire tudnak örülni egymásnak, és milyen csalódottak tudnak lenni, ha a kisbarátjuk nincs ott azon a napon.

Üdvözlődalok Begrüßungslieder:

1.

**„Hallo Kinder, hallo Kinder!
Seid ihr da? Seid ihr da?
Kommt, wir wollen klatschen!
Tralala-tralala.”**

A Bruder Jakob dallamára énekeljük.

A Kinder helyett mindig más-más gyerek nevét énekeljük, a „*Seid ihr da?*” helyett azt énekeljük, hogy „*Bist du da?*”, aztán a klatschen-t helyettesíthetjük a következőkkel: patschen, winken, trommeln, essen, trinken...stb. Ilyenkor mindig mozgás is kísérje az éneket!

2.

**„Hallo Kinder, Hallo Kinder, wir winken uns zu, hallo
Kinder, hallo Kinder, erst ich und dann du.**

(először magunkra mutatunk, aztán egy gyerekre)

Die *(egy gyerek neve)* **ist da, der** *(név)* **ist da,**

(mindenkit név szerint üdvözlünk)

Hallo Kinder, Hallo Kinder, wir winken uns zu.

3.

**„Guten Morgen, guten Morgen, wir winken uns zu,
Guten Morgen, guten Morgen, erst ich und dann du.
Guten Morgen, guten Morgen, wir klatschen uns zu
Guten Morgen, guten Morgen, erst ich und dann Du.
Guten Morgen, guten Morgen, wir stampfen uns zu
Guten Morgen, guten Morgen, erst ich und dann Du.“**

4.

„Ich will Euch begrüßen und mache das so:

Hallo (*taps, taps*) **hallo** (*taps, taps*).

Schön dass Ihr heut' da seid und nicht anderswo,

Hallo (*taps, taps*) **hallo** (*taps, taps*).

Hallo, hallo, hallo: Hallo, hallo, hallo.“

Videómeosztó: Ich will Euch begrüßen und mache das so - Kinderlied

---

Hányan vagyunk ma...?

A köszöntődal után mindig megszámoljuk, hányan ülünk a körben. A „**Wie viele Kinder sind heute da?**” kérdéssel indítunk, és jöhet a számolás: „**Eins, zwei, drei, vier...**”! Természetesen a babákat, plüssállatokat is megszámoljuk. Ha ezt minden alkalommal megteszitek, rövid idő alatt gyönyörűen fog számolni a gyerek.

Ha különböző nemű gyerekeitek vagy babáitok vannak (ez lenne a szerencsés), akkor itt alkalom kínálkozik arra is, hogy külön a lányokat és a fiúkat is megszámoljátok (Mädchen, Buben).

Van még egy barátunk!

Ha megszámoltatok mindenkit, akkor jöhet a báb! Na de hol van? Előre készítsétek be a bőröndbe a bábókat, és a bőrönd legyen elérhető távolságban tőletek! Én ezt úgy szoktam felvezetni, hogy azt mondom a gyerekeknek:

„Wir haben noch einen Freund. Wie heißt unser Freund?”

Az elején még nem válaszolnak, de néhány hét múlva már ők fogják kiabálni, hogy: „**Hans Hase!**” Azt a nevet mondják majd, amit a bábnak adtatok.

Ekkor feltesszük a kérdést, hogy:

„Hans Hase, wo bist du?” (Hans Hase helyett a báb nevét mondjátok majd!)

Elkezdjük keresni, de nem találjuk. Felpattanhatunk a gyerekekkel, és közösen kereshetjük a barátunkat. A következő dalt énekelhetjük mindeközben:

Eins, zwei, drei...

**Eins, zwei, drei, vier,
fünf, sechs, sieben,
wo ist denn der Hans geblieben?
Er ist nicht hier und ist nicht da
Er ist jetzt in Amerika.**

Sehol sem találjuk, míg egyszer csak eszünkbe jut, talán a bőröndben van. Felemeljük a bőröndöt és a kör közepére tesszük. Ekkor odahívjuk a gyerekeket:

„Eins, zwei, drei, kommt alle schnell herbei!”

Az egyik fülünket szorosan a bőröndhöz tapasztjuk és hallgatózunk, erre buzdítjuk a gyerekeket is.

„Hört ihr Hans? Hört ihr unseren Freund?” „Ist er da?”

Aztán majd bólogatni fognak, hogy igen, itt van! Felteszem a következő kérdéseket:

**„Was macht er da?
Was macht er im Koffer?”**

Eleinte természetesen ne várjunk választ, bár lehet, hogy magyarul mondani fogják. A gyerekek helyett válaszoljunk mi:

„Er schläft. Hans Hase schläft im Koffer.

Ezt mutassuk is nekik! Imitálni kell az alvást! Ez egyébként nagyon fontos, hogy amit mondunk, azt próbáljuk meg mindig elmutogatni is! Így egészen biztos, hogy meg fogják érteni. Véletlenül se szólaljunk meg magyarul!

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

Aztán bekopogunk a bőrönd tetején, és amit teszünk, azt mondjuk is németül:

„Jetzt klopfen wir an.”

A gyereket/gyerekeket is megkérjük, hogy tegye/tegyék ezt.

„Mach’/macht mit!”

Aztán majd bólogatni fognak, hogy igen, itt van! Felteszem a következő kérdéseket:

„Was macht er da? Was macht er im Koffer?”

Ezután óvatosan felnyitjuk a bőröndöt, igyekszünk nem zajt csinálni, hiszen a mi barátunk odabent alszik. Természetesen a tevékenységünket szavakkal kísérik:

„Wir öffnen jetzt den Koffer.”

Közben csitítjuk a gyerekeket, hogy csak csendesen, hiszen alszik a báb.

„Leise! Unser Freund schläft noch.”

Amikor felnyitottuk a bőröndünket, óvatosan kiemeljük a bábót, visszacsukjuk a bőröndöt, és a fedelére helyezzük azt, mintha aludna. Közben megsimogatjuk, és a gyerekeket is erre buzdítjuk.

Fel kellene ébreszteniünk a barátunkat, különben nem tudunk játszani vele. Ekkor ezt kell mondanunk:

„Kinder, wir sollen Hans aufwecken!”

„Hans Hase, wach’ auf!”

„Die Kinder sind schon da.”

„Wir wollen mit dir spielen.”

Még mindig nem akar felébredni, ezért megkérjük a gyerekeket, hogy egy dallal ébresszük fel:

„Kinder, Hans Hase schläft noch immer. Wir sollen ihn aber aufwecken! Wir sollen jetzt ein schönes Lied singen!”

Ébresztő dal (a Bruder Jakob dallamára)

Hei Hans Hase

Hei, Hans Ha- se, Hei, Hans Ha- se, schläfst du noch?, schläfst du noch?

Hörst du nicht die Glo- cken, hörst du nicht die Glo- cken, ding ,dang, dong, ding, dang,dong.

**Hei Hans Hase, hei Hans Hase,
schläfst du noch? Schläfst du noch?
Hörst du nicht die Glocken?
Hörst du nicht die Glocken?
Ding, dang, dong! Ding, dang, dong!**

Ha már felébredt a bábunk, szép óvatosan felhúzzuk azt a kezünkre, kicsit elváltoztatjuk a hangunkat, és így szólunk a gyerekekhez:

„Hallo Kinder! Ich bin Hans Hase.”

Mindenkihez egyenként odamegyünk, kezünkön a bábbal, és a báb mindenkit egyenként, név szerint köszönt:

„Hallo Kata! Schön, daß du da bist!”

Én mindeközben kezet is fogok a gyerekekkel és megcirógatom a báb kezével az orrocskájukat. A babákat és a plüssállatokat is köszönheti a báb:

„Hallo Kätzchen! Schön, daß du da bist!”

Miután mindenkivel kezet ráztunk, a bábót leültetjük közénk. Igazából innentől neki már nem lesz szerepe, ő a bevezetésben volt csupán a segítőnk.

4

FEJEZET

Az első témajavaslatok

- Die Familie.....	46
- Backe, backe.....	52
- Spielzeuge.....	60
- Die Puppe.....	62
- Die Körperteile.....	66
- Krankheiten.....	74
- Verkehrsmittel.....	78
- Die Tiere.....	84
- Die Farben.....	102
- Wie ist das Wetter heute?.....	104

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

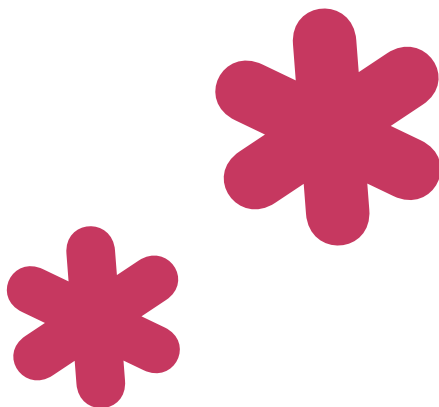
Szeretem a foglalkozásaimat az évszakoknak megfelelően alakítani. Hiszem, hogy a gyerekek sokkal könnyebben tanulnak, ha a mindennapok történései köré szervezzük a témáinkat. Arról éneklünk, arról mondókázunk, ami éppen a jelenben van. Ha tavasz van, akkor a madarakkal és a virágokkal játszunk. Nyáron mindent a meleg és a strand köré építhetünk. Őszszel egészen biztosan a csodás gyümölcsök és a hidegebbre forduló időjárás lesz a témánk. Szeretjük a telet is, hiszen annyi örömet ad nekünk. Gondoljunk csak a téli sportokra vagy az ünnepeinkre!

Ebben a kötetemben azonban mégsem az évszakoknak megfelelően haladok, hanem ide most olyan mondókákat és gyerekdalokat gyűjtöttem egy csokorba, melyeket az idegen nyelv tanulásában az első lépések megtételéhez ajánlok.

Ezekhez mindig van egy-egy kellékem, melyeket a bőröndből kell elővenni úgy, hogy az felhívja a gyerekek figyelmét, hogy kíváncsivá tegyük őket. Most megosztok veled pár ötletet. Arra ügyelj mindig, hogy a gyerekek nem képesek hosszan egy dologra koncentrálni! Én általában a legkisebbekkel 15-20 percet ülök a párnákon, ami elsőre soknak tűnik egészen biztosan, de a rengeteg kelléknek, a változatos eszközöknek és főként a játéknak köszönhetően ez sikerülni fog. Sok-sok év tapasztalata mondatja ezt velem. Ha mégis azt érzékelnéd, hogy fel-felugrálnak, az sem katasztrófa. A lényeg, hogy a fülük ott van. Egyébként meg azt tudom tanácsolni, hogy ezek a felugrálások akár jelzésértékűek is lehetnek. Ilyenkor tekintsd ezt figyelmeztetésnek, hogy most már valami mást szeretnének a gyerekek!

Az ötletekből minden alkalommal csak néhányat vess be! A mondókákat, dalokat kétszer-háromszor ismételd egymás után! Csak így érhetjük el, hogy a gyerekek megtanulják azokat.

Most jöjjenek az ötleteim arra vonatkozóan, miket és miként húzhatunk elő a bőröndünkéből!

A következő kérdésekkel vezethetjük be:

„Was habe ich heute noch mitgebracht?“

vagy

„Was gibt's noch da drinnen?“

Nem nyitom fel teljesen a bőrönd tetejét, csak éppen megemelem egy résnyire, hogy bekukkant-hassunk. Aztán gyorsan visszazárom. Megint felemelem, becsukom. Közben az arcomon a meglepődés, a döbbenet, hogy itt még van ám valami. Igyekezni kell a kíváncsiságukat felkelteni. Ezt fokozhatjuk úgy, hogy benyúlunk a bőröndbe, elkezdünk ott matatni, és egyszeriben rábuk-nunk valamire.

Ezt követően szép óvatosan elővesszük a bőröndből a következő kellékünket.

**Himpelchen und Pimpelchen,
die stiegen auf einen hohen Berg.
Himpelchen war ein Heinzelmann
und Pimpelchen war ein Zwerg.
Sie blieben da oben lange sitzen
und wackelten mit ihren
Zipfelmützen. Doch nach vielen
langen Wochen sind sie in den Berg
gekrochen. Da schlafen sie in guter
Ruh. Seid mal still und hört gut zu!
Ch ch ch ch ch...
Heißa, heißa, hopsassa, Himpelchen
und Pimpelchen sind wieder da!**

Mik kerülhetnek még elő a bőröndből?

A gyerekek nagy kedvencei **HIMPELCHEN** és **PIMPELCHEN**. Tulajdonképpen egy törpét és egy máncskát kell elképzelnünk. Ezek lehetnek ujjbábok, melyeket ajánlok úgy elkészíteni, hogy azokon valamilyen kis csörgő is legyen, tehát mindenképpen valamilyen figyelemfelkeltő hangot tudjunk vele produkálni. Az egyiket a bal, a másikat pedig a jobb kezünk mutatóujjára húzzuk fel, és már indulhat is a játék!

Fontos, hogy játszd el a történetet, és persze a hangodat is változtasd el! A gyerekek kedvenc része ebben, amikor horkolok. Akkorákat szoktak ilyenkor kacagni! Ezek a legszebb pillanatai a munkánknak, hiszen nincs annál nagyobb boldogság, mint mikor vidámságot teremtünk a játékunkkal. Pontosan ilyen eszközökre lesz szükséged ahhoz, hogy a gyermekek figyelmét magadra tudd vonni, és az előadásmóddal meg is tudd végig ezt tartani. Ugye mondtam már, hogy egy kicsit színésznék is kell lennünk?

Ennek egy másik változatát ismerhetitek meg most, ezt tulajdonképpen az ujjaitokkal (báb nélkül) is játszhatjátok:

„Zwei Zappelmänner aus dem Sack!

A hüvelykujjaimat elrejttem a markomban, majd hirtelen a magasba mutatom azokat.

Der eine heißt Schnick,

A bal hüvelykujjamat behajlítgatom.

der andre heißt Schnack.

A jobb hüvelykujjamat behajlítgatom.

Schnick hat 'ne Mütze und Schnack hat 'nen Hut;

Felváltva a hüvelykujjakat ide-oda mozgatom.

und alle beide vertragen sich gut.

A két hüvelykujjamat összeérintem.

Die Familie

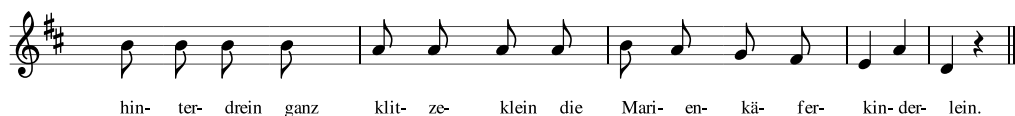
Ha a témák összeállításán gondolkodsz, akkor próbálj mindig a gyerekek fejével gondolkodni! Az első témakörök egyike mindenképpen a család legyen, hiszen ha csak arra gondolunk, hogy az anyanyelvükön is általában legelőször a családtagokat ejtik ki, akkor fontos, hogy az elsők között tanítsuk meg nekik ezeket az idegen nyelven is! Azt is fontos tudni, hogy a gyermekek az első szavaikat az őket körülvevő világból merítik. Szerencsés az a gyermek, aki gyakran találkozik a nagyszüleivel is, vagy esetleg még a dédszülei is élnek. Először a szűk családdal kezdünk, aztán fokozatosan tágítjuk a kört.

A családot érdemes az állatok segítségével megtanítani a gyerekeknek, merthogy az állatok nagyon kedvesek a gyerekek számára. A bőrdönből vehetjük elő a különböző állatokat, például a katicabogárból legyen 5 eltérő nagyságú példányunk. Ezeket színes kartonból készíthetjük el vagy, ha tartós játékot szeretnénk, akkor érdemes varrni vagy varratni ezeket. Azért legyenek különböző méretűek, mert ezekkel tanítjuk meg a gyerekeknek a családtagokat.

Mindig az évszakoknak megfelelően választhatunk állatokat. Ősszel én például süni-családot húzok elő a bőrdönből, a tél felé közeledve baglyokat, tavasszal madarakat, húsvétkor nyuszcsaládot, nyáron pedig pillangókat vagy éppen a katicabogarakat. Kirakjuk szépen sorba a földre, egymás mögé az állatokat és ezzel a szöveggel vezetjük be ezt a témát:

Erst kommt der Marienkäferpapa ...

Das ist die Familie.

Papa, Mama und die Kinder.

Ezután egy énekkel is folytathatjuk:

**Erst kommt der Marienkäferpapa,
dann kommt die Marienkäfermama!
//:Und hinterdrein, ganz klitzeklein
die Marienkäferkinderlein.://**

**Ha már a családnál vagyunk,
ide kívánczozik egy ujj-játék is!**

Megmutatjuk a gyerekeknek a két kezünket úgy, hogy felemeljük azokat, és közben ezt kérdezzük:

**„Wie viele Hände haben wir?“
„Zwei! Wir haben zwei Hände,
eins, zwei.“**

Ezután csak az egyik kezünket hagyjuk magunk előtt felmutatva és így folytatjuk:

**„Jetzt spielen wir mit einer
Hand. Das ist eine Familie.“**

**Das ist der Vater, mit dem Hut.
Das ist die Mutter, lieb und gut.
Das sind die Kinder eins, zwei, drei,
Die gehen alle in einer Reih.**

**Das ist der Vater mit frohem Mut,
das ist die Mutter, lieb und gut,
das ist der Bruder, schlank und groß,
das ist die Schwester
mit dem Püppchen im Schoß,
das ist das Kindchen, klein und zart:
das ist die Familie von guter art!**

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

Fingerfamilie

Ezekkel az ujj-játékokkal zárhatjuk a család témát:

Ezt úgy kell mondanunk, hogy közben mutatjuk is. Először a hüvelykujjunkt mutatjuk a bal kezünkön. A jobb kéz mutató- és hüvelykujjával megfogom ezt és közben mondom, hogy ez az apa. Aztán jön a mutatóujj, és így tovább végigmegyünk a család valamennyi tagját ismertetve. Ezt legalább háromszor elismételjük egymás után. Ha csak egyszer hallják a gyerekek, akkor nem marad meg nekik.

A témához kapcsolódó szavak:

die Familie
die Mutter/die Mama
der Vater/der Papa

das Kind/die Kinder
der Bruder
die Schwester

die Großeltern
die Großmutter/die Oma
der Großvater/der Opa

Backe, backe...

Egy másik nagyon hálás téma a gyerekeknél, különösen a kicsiknél, a **SÜTÉS-FŐZÉS**. Ez is a családok mindennapos élményeiből fakadhat, hiszen jó esetben a gyerekek úgy nőnek fel, hogy azt látják, anyuka vagy nagymama süt-főz otthon a konyhában. Aztán ahogy nőnek a gyerekek, őket is bevonhatjuk ebbe az örömteli munkába. Így szerezhetnek tapasztalatot és juthatnak élményhez az apróságok.

A bőrröndből ehhez a témához is elővarázsolhatunk olyan kellékeket, amikről eszükbe juttathatjuk a sütést-főzést, az anyával vagy a nagyival közösen szerzett élményeket. Ilyen kellék lehet egy sodrófa, egy habverő vagy akár egy fakanál. Léteznek ezeknek játékverziói is, többnyire sajnos műanyagból, de mért ne lehetne az igazit használni a játékunkhoz? Hát persze, hogy lehet, sőt ajánlatos is! A gyerekek sokkal jobban szeretik mindenkől a valódit.

Ezt a sütős-főzős témát én így szoktam bevezetni:

**„Jetzt backen wir Kuchen. Ihr sollt in der Küche helfen!
Natürlich haben wir ein schönes Lied dazu.”**

Backe, backe Kuchen ...

Ba- cke, ba- cke, Ku- chen der Bä- cker hat ge- ru- fen Wer will gu- ten

Ku- chen ba- cken, der muss ha- ben sie- ben Sa- chen: Ei- er und Schmalz But- ter und Salz,

Milch und Mehl, Saf- ran macht den Ku- chen gehl, Schieb, schieb in O- fen rein!

**Backe, backe, Kuchen
Der Bäcker hat gerufen!
Wer will guten Kuchen backen
Der muß haben sieben Sachen:
Eier und Schmalz
Butter und Salz
Milch und Mehl
Safran macht den Kuchen gehl!
Schieb, schieb in Ofen rein.**

Egyik kedvenc dalunk a sütéshez, melyhez közben ritmust tapsolunk:

Ezt is legalább háromszor elénekeljük egymás után. Nekem van ehhez egy nagyon jó képekönyvem, amelyben mindig megmutatom a gyerekeknek a hozzávalókat. De készíthettek kartonlapra ragasztott képekből szemléltető eszközöket.

Közben ezeket a szavakat tanulhatják meg:

das Ei/die Eier
das Schmalz
die Butter

das Salz
die Milch
das Mehl

der Safran
kochen
backen

A sütés-főzés témát folytatva megkérdezem még ezt is a gyerekektől:

„Was brauchen wir noch zum backen?“ „NÜSSE!“

„Wir brauchen noch Nüsse.

Aber wo sind die Nüsse?“

„Hier sind sie, im Korb.“

Jó, ha van egy két kosárkánk, melyeket különböző kellékek tárolására használhatunk. A diókat is bekészíthetjük előre egy kis kosárba. (Összel érdemes elraktározni egy-két kiló pucolatlan diót, mert ezekkel sokat és sokfélét játszhatunk a foglalkozásainkon.) Felemelem ezt a kosarat, majd megrázom egy kicsit, hogy ki tudja találni a gyerekek, mit is rejt az. A következő kérdést teszem fel:

„Was gibt's in diesem Korb?“

„Nüsse!“

Ezt követően megkérem a gyerekeket, hogy jöjjenek oda hozzám és mindenki vegyen ki a kosárból magának két diót.

„Kommt her, Kinder!“

„Nehmt euch zwei Nüsse!“

„Jetzt spielen wir mit den Nüssen.“

Én is veszek két diót, majd azokat összeütögetem, és máris kész a zene.

„Zuerst machen wir mit den Nüssen Musik.“

„Das ist schön!“

„Und jetzt sagen wir diesen Reim...: ”

A diókat továbbra is összeütögetve, ezzel a ritmust megadva, a következő nagyon szerethető mondókát mondjuk közösen:

**Nüsse knacken, Nüsse knacken,
eins, zwei, drei.
Nüsse naschen, Nüsse naschen,
das ist fein!**

Kétszer-háromszor elismételjük, majd annak érdekében, hogy újabb kifejezéseket taníthassunk meg a gyerekeknek, a következőt mondjuk:

„Jetzt sagen wir den Reim leise.”

Ekkor újra elismételjük a mondókát, de egészen halkán. A diókat is csak éppen, hogy összeütögetjük. Ilyenkor elég, ha egyszer mondjuk el halkán a versikét. Aztán jöhet hangosan!

„Jetzt sagen wir den Reim wieder laut.”

Meglátod, ezt a mondókát az elsők között fogják tudni a gyerekek. Könnyű a szövege, hamar mondani fogják, és a diókkal való zenélés még élvezetesebbé teszi mindezt számukra.

Maradva a sütésnél, most hadd jöjjön még egy kedves gyerekdal, amit ugyancsak pillanatok alatt megtanulnak az apróságok!

Ezt a dalt leginkább ősszel énekeljük, de tekintettel arra, hogy **ALMA** szinte az egész évben van, bármikor énekelhetjük. Ezt is főként azért szeretjük, mert a dallama könnyű és mozgással kísérhető. Jó, ha a bőröndből ilyenkor egy almát tudunk elővarázsolni, merthogy a szemléltetés nagyon fontos.

Videómegosztó: *Apfelstrudel - Singen, Tanzen und Bewegen - Kinderlieder*

„Apfelstrudel, Apfelstrudel essen alle gerne. Große Leute, kleine Leute,

Mutatjuk, hogy nagy és kicsi emberek. Mindkét karunkat a magasba emeljük, majd letesszük, szinte a padlót érintjük.

Damen und auch Herren.

Tapsolunk.

Schneide, Schneide Äpfel klein,

Vágó mozdulatokat teszünk a levegőben.

rolle, rolle Strudel ein!

Úgy teszünk, mintha összetekernénk a tésztát.

Streue, streue Zucker drauf.

A levegőben cukrot szórunk a süteményünkre, persze csak képletesen.

Und die Mama isst ihn auf!”

Mindig rámutatunk valakire és annak a nevét mondjuk.

További mondókák:

1.

**„Lirum larum Löffelstiel, manche Kinder essen viel,
manche müssen fasten, Brot liegt in dem Kasten,
Honig steht daneben: Was für ein lustig Leben!”**

2.

**„Wir haben Hunger, Hunger, Hunger, haben Hunger,
Hunger, Hunger, haben Hunger, Hunger, Hunger, haben
Durst. Wo bleibt das Essen, Essen, Essen,
bleibt das Essen, Essen, Essen, bleibt die Wurst?
Wenn wir nichts kriegen, kriegen, kriegen,
fressen wir Fliegen, Fliegen, Fliegen,
fressen wir Fliegen, Fliegen, Fliegen, von der Wand.”**

3.

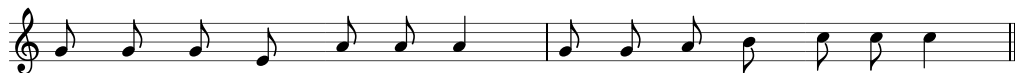
**„Morgens früh um sechs kommt die kleine Hex‘.
Morgens früh um sieben kocht sie gelbe Rüben.
Morgens früh um acht wird Kaffee gemacht.
Morgens früh um neun geht sie in die Scheun‘.
Morgens früh um zehn holt sie Holz und Spän‘,
feuert an um elf, kocht dann bis um zwölf:
Fröschebein‘ und Krebs und Fisch.
Hurtig, Kinder, kommt zu Tisch!”**

Morgens früh um sechs ...

Mor- gens früh um sechs kommt die klei- ne Hex'.
Mor- gens früh um sieben schabt sie gel- be Rüb'n.
Mor- gens früh um acht wird Kaf- fee ge- macht.
Mor- gens früh um neun geht sie in die Scheun'.
Mor- gens früh um zehn holt sie Holz und Spän'.
Feu- ert an um elf, kocht dann bis um zwölf.

Frö- sche - bein und Krebs und Fisch, hur- tig Kin- der kommt zu Tisch!

Spielzeuge

Ugyancsak a gyerekek világából meríthetjük a következő témánkat, mely a játékokat, játékeszközöket ismerteti meg velük idegen nyelven. Szinte születésük óta velük élnek a különböző babák, plüssállatok, aztán később a kisautók, az építőkockák, a labdák. Sajnos a szülők gyakran esnek abba a hibába, hogy szeretetük jeléül elárasztják gyermekeiket rengeteg játékkal, ami teljesen felesleges, sőt inkább ártalmasnak mondható. Ugyanakkor hasznos és kifejezetten ajánlatos, hogy legyen egy babájuk, néhány plüssállatuk, kisautójuk, építőkockájuk, labdájuk és sok-sok mesekönyvük! Ez utóbiból nem lehet eleget vásárolni. Persze e téren is óvatosságra intenek mindenkit, hiszen nagy a kínálat a silány minőségű, az irodalmi hasznosságát tekintve értéktelen gyermekkönyvből. A mesélésnek egyébként a nyelvtanításban is különösen fontos szerepe van, de az majd egy következő lépés lesz. Azzal kapcsolatban is megosztom majd a tapasztalataimat, van mondanivalóm bőven e téren is.

Most vegyük sorra, melyek azok a játékszerek, melyekhez valamilyen mondókát vagy gyerekdalt köthetünk a foglalkozásainkon! Ezeket szintén érdemes a bördöndben tárolni és onnan elővenni.

Die Puppe

Legyen az első játékszerünk a **BABA!** Ha kérhetem, ez a baba legyen puha, szerethető, megölelgethető, és ne túl nagyméretű, különben nem fér bele a bőröndünkbe! Kedvelem a textilbabákat, mert szépek, esztétikusak, ugyanakkor könnyen tisztíthatók, mert egyszerűen csak beteszem a mosógépbe, ha már nagyon piszkosak. Szerencsés vagy, ha tudsz varrni, mert akkor varrhatsz is babát, és garantáltan az lesz a gyerkőc kedvence. Ez egyébként mindenre igaz. Ha időt, energiát fektetsz abba, hogy saját magad készíts játékokat, ruhát a gyermekeidnek, azt ők mind-mind nagyon meg fogják hálálni neked, merthogy így is kimutathatod, mennyire szereted őket.

Most jogosan gondolod azt, hogy lányos anyukaként számomra olyan kézenfekvő, hogy a babákkal kezdem a játékszerek bevezetését az idegennyelv tanításába. Kérlek, ne hidd azt, hogy a baba csak a lányoknak való! Igenis lehetséges, hogy a fiúk számára is vonzó játékszer legyen, hiszen ideális esetben, a családokban az apukák is kiveszik a részüket a gyereknevelésből és a gondozási feladatokból is. Jó, ha a gyerekek úgy nőnek fel, hogy látják az apukájukat amint ringatja a kistestvért, bepelenkázza vagy éppen a babakocsiban tologatja őt. Ezek aztán mintákként vésődnek be a gyerekekben, és majd viszontláthatjuk ezeket a tevékenységeket a szerepjátékaikban. Ők is ringatni fogják a babát, vagy tologatni fogják a játék babakocsit.

De egyébként most itt a nyelvtanítás céljából vesszük elő a játékokat, és nem teszünk különbséget a klasszikus értelemben vett fiús és lányos játékok között.

Nos, akkor most vegyük elő a bőröndünkbeli a babát, és nézzük, mi mindent taníthatunk meg a gyerekeknek ezzel a játékszerrel!

Indítsunk egy kérdéssel:

„**Kinder, was habe ich schon da wieder gefunden?**”

„**Eine Puppe! Ja genau. Eine schöne Puppe.**”

Figyeld csak meg, egy gyermek amint a kezébe vesz egy babát, azonnal ringatni kezd! Persze itt most nem a Barbie babákra és főleg nem a Monster high babákra gondolok, merthogy azokat egyáltalán nem lehet megölelni, azokat nem lehet ringatni. Ezek a babák képtelenek anyai ösztönök kiváltására. Ezeknek más funkciót szán-

tak. Visszatérve az eredeti gondolatmenetemhez, a baba sok más mellett arra való, hogy ringassuk, szeretgessük, gondozzuk. Éppen ezért elsőként egy ringatást, altatást kísérő gyerekdalt taníthatunk meg a gyerekeknek ezzel a bevezetővel:

„**Schaut Kinder!**

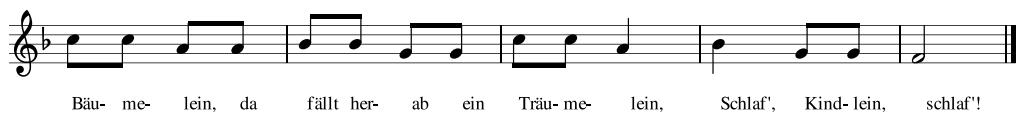
Unsere Puppe ist sehr müde. Sie will jetzt schlafen.”

„**Still, still, still, weil's Kindlein schlafen will!**”

Schlaf, Kindlein, schlaf ...

**Schlaf, Kindlein, schlaf!
Der Vater hüt‘t die Schaf,
die Mutter schüttelt‘s Bäumelein,
da fällt herab ein Träumelein.
Schlaf, Kindlein, schlaf!**

A dal éneklése közben folyamatosan ringatjuk a babánkat. Ezt mindig halkán énekeljük, hiszen el szeretnénk altatni a babánkat. Egymás után kétszer-háromszor énekeljük el!

Mondókák:

1.

**„Wenn die Kinder müde sind,
gehen sie ins Bett geschwind.
Und ein kleines Vögelein,
singt in tiefen Schlaf sie ein.“**

2.

**„Macht die Säge siege-sage,
macht die Wiege wiege-wage,
wiege-wage macht der Wind,
in der Wiege schläft mein Kind.“**

3.

**„Schlaf', mein Kindchen, süße!
Ich wiege dich mit den Füßen,
ich wiege dich mit dem gelben Schuh.
Schlaf' und tu die Augen zu!“**

4.

**„Mach' die Äuglein zu, mein Kind,
draußen weht ein schlimmer Wind.
Will das Kind nicht schlafen ein,
bläst er in das Bett hinein.“**

5.

**Schlaf', Püppchen, schlaf'!
Da draußen geh'n die Schaf,
die schwarzen und die weißen,
die wo ll'n mein Püppchen beißen,
die braunen und die gehlen,
die woll'n mein Püppchen stehlen,
die grünen und die schwarzen,
die woll'n mein Püppchen kratzen.
Schlaf', Püppchen, schlaf'!**

Die Körperteile

Természetesen a babákkal sok egyéb mást is megtaníthatunk a gyerekeknek idegen nyelven. Nem feltétlenül kell mindig elaltatnunk őket!

Ha már elővettük a bőröndből a babát, tanítsuk meg a gyerekeknek a testrészeket! A baba-német foglalkozásaimon, ahová már hathónapos kortól hozhatják a gyerekeiket a szülők, külön nagy hangsúlyt fektetek a testrészek megismertetésére, hiszen ahhoz, hogy a gyermekek magabiztosan tudjanak tájékozódni a térben, pontos testséma szükséges. Ez pedig nem velünk születik, hanem egy tanulási folyamat eredménye.

A testrészek megtaníttatására számos vidám dal és mondóka áll rendelkezésünkre. Most ezeket gyűjtöttem egy csokorba, hogy kedvedre válogathass. Még mindig a párnáinkon ülve játszhatunk tovább úgy, hogy a levegőbe mutogatva mondjuk a következő mondókát:

**Punkt, Punkt, Komma, Strich,
fertig ist das Mondgesicht,
und zwei kleine Ohren dran,
fertig ist der Hampelmann.**

További mondókák:

1.

**„Punkt, Punkt, Komma, Strich, fertig ist das Angesicht,
Haare kommen oben dran, Ohren, dass er hören kann,
Hals und Bauch hat er auch, hier die Arme, dort die
Beine, fix und fertig ist der Kleine.“**

2.

**„Auge, Auge, Nase, Mund, das Gesicht ist kugelrund.
Haare kommen oben dran, Ohren, dass er hören kann.
Hals und Bauch, hat er auch. Arme, Arme, Beine Beine,
fix und fertig ist der Kleine!“**

3.

**„Ich bin da, mit Haut und Haar.
vom Kopf bis zu den Füßen bin ich da!
Ganz und gar.
Das ist wahr!“**

4.

**„Wir waschen die Augen, die Nase, den Mund,
ganz kaltes Wasser, das ist sehr gesund.
Wir kämmen die Haare, wir putzen das Ohr
und dann sind wir sauber, wie selten zuvor.“**

Meine Hände sind verschwunden ...

**Meine Hände sind verschwunden,
ich habe keine Hände mehr!**

**Ei, da sind die Hände wieder,
tralalala, la, la, la!**

Meine Augen sind verschwunden ...

Meine Ohren sind verschwunden ...

Meine Nase ist verschwunden ...

Mein Mund, der ist verschwunden ...”

– usw.

Dalok, melyek segítenek a testrészek megtanulásában:

Éneklés közben mindig elrejtjük azt a testrészünket, amiről éppen éneklünk. Először a kezünket a hátunk mögé tesszük, aztán a többi testrészünket eltakarhatjuk a kezünkkel.

Játszva németül

Hogyan neveljünk többnyelvű gyermekeket?

**Ich habe Hände sogar zwei,
und auch Haare mehr als drei.
Ich hab' einen runden Bauch
und 'ne Nase hab' ich auch.
Ich hab' links und rechts ein Bein.
Und ein Herz doch nicht aus Stein.
Und jetzt winke ich dir zu
Hallo, du, du, du!**

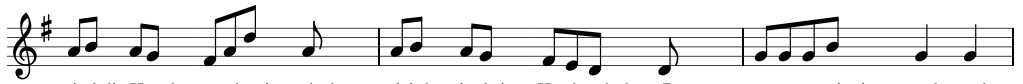
Videómegosztó: *Das Lied über mich - Singen, Tanzen und Bewegen* || *Kinderlieder*

Hände waschen ...

Hän-de wa-schen, Hän-de wa-schen muss ein je-des Kind. Hän-de wa-schen, Hän-de wa-schen, bis sie sau-ber sind. Nun

sind die Hän-de sau-ber, ja, doch lei-der ist kein Hand-tuch da. Drum müs-sen wir sie schüt-teln,

schüt-teln, schüt-teln, schüt-teln, drum müs-sen wir sie schüt-teln, bis das sie tro-cken sind.

**Hände waschen, Hände waschen
muss ein jedes Kind.**

**Hände waschen, Hände waschen
bis sie sauber sind.**

**Nun sind die Hände sauber, ja doch,
leider ist kein Handtuch da!**

**Drum müssen wir sie schütteln,
schütteln, schütteln, schütteln,
drum müssen wir sie schütteln,
bis sie wieder trocken sind.**

A kézmosás után jöhet a hajmosás, aztán megmoshatjuk a lábunkat, és ha nagyon viccesek szeretnénk lenni, akkor mossuk meg a fenekünket is! Itt aztán már mindenki kacagni fog. Ezt egyébként az esti fürdés közben is énekelhetjük a gyermekünknek.

Ennél a dalnál éneklés közben mindig imitáljuk is a történéseket. Úgy teszünk, mintha mosnánk a kezünket, aztán elcsodálkozunk, hogy nincs törülköző, a végén pedig rázzuk a kezünket.

Közben ezeket a szavakat tanulhatják meg:

der Kopf
das Gesicht
das Auge/die Augen
der Mund
die Nase

das Ohr/die Ohren
die Haare
der Hals
die Brust/die Brüste
der Arm/die Arme

die Hand/die Hände
der Finger/die Finger
der Bauch
das Bein/die Beine
der Fuß/die Füße

Krankheiten

A testrészek témakörhöz köthetjük a **BETEGSÉGE**ket, hiszen a fájdalmaink mindig valamilyen testrészhez kapcsolódnak. Ezt a témát akkor szoktam elővenni, ha valaki betegség miatt hiányzik a csoportomból. A foglalkozás elején, amikor megszámoltatom valamelyik gyermekkel, hogy hányan vagyunk, rögtön észreveszik, ha valaki hiányzik.

Ilyenkor ezt a kérdést szoktam feltenni:

„Wer fehlt heute?“ „Anna!“

Wo ist Anna?

„Anna ist krank.“

El szoktam mondani nekik, hogy milyen betegsége van a hiányzó gyermeknek.

„Anna hat Halsschmerzen.“

„Anna hat Kopfweh.“

„Anna hat Bauchschmerzen.“

„Anna hustet.“

„Anna hat hohes Fieber.“

Így folytatom:

„Anna ist krank. Anna soll im Bett bleiben.“

Mondókák:

1.

**„Heile, heile Segen!
Drei Tage Regen, drei Tage Sonnenschein,
dann wird´s bald besser sein!”**

2.

**„Was hat denn mein Schätzchen?
Was tut ihm den Weh?
Wir pusten die Schmerzen hinein in den See!”**

3.

**„Wo tut´s weh?
Hol ein bisschen Schnee,
hol ein bisschen kühlen Wind,
dann vergeht es ganz geschwind!”**

4.

**„Wo tut´s weh?
Trink ein Schlückchen Tee,
iss´nen Löffel Haferbrei, morgen ist es längst vorbei!”**

**Gute Besserung, gute Besserung!
Werd' gesund, werd' gesund!
Hast dich wohl erkältet,
hast dich wohl erkältet,
Werd' gesund, werd' gesund!**

Gute Besserung

A téma szavai, kifejezései:

krank
gesund
Tut weh...

Der Hals tut weh.
Der Kopf tut weh.

Halsschmerzen
Kopfweh
Bauchschmerzen
Das Kind ist krank.
Das Kind hustet.

Das Kind hat Schnupfen.
Das Kind hat hohes Fieber.
das Fieber
die Erkältung
das Medikament

Verkehrsmittel

A babák után jön a fiúk egyik kedvenc játéka, az **AUTÓ!** Ezt is a bőröndből vegyük elő, és tulajdonképpen ezzel a játékkal vezetjük be a következő nagy témánkat, a **KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZÖKET**. Nekem egy szép kis piros, tenyérnagyságú játékautóm van, ezzel játszunk már a gyerekekkel évek óta.

Miután előhúzom az autót a bőröndből, ezt a kérdést teszem fel:

„Was ist das Kinder?”

„Ein Auto! Ja genau! Ein rotes Auto.”

„Heute fahren wir mit diesem Auto.”

„Wohin fahren wir heute mit dem Auto?”

„Nach Budapest! Heute fahren wir mit dem Auto nach Budapest.”

Ezt követően ezt a dalt énekelhetjük el:

Az „Auf der Maurer, auf der Lauer” dallamára.

**/:Auf der Straße, auf der Straße
fährt ein kleines Auto.:/**

**Hört euch mal das Auto an,
wie das Auto brummen kann.**

**Auf der Straße, auf der Straße
fährt ein kleines Auto.**

Készíthetünk közlekedési lámpát és játszhatunk városi közlekedést is. Most még mindig a párnákon ülünk, és csak ülve utánozzuk az autót. Úgy teszünk, mintha kormánykereket hajtanánk.

Ha már kiautóztuk magunkat, mutassunk a gyerekeknek képeket a különböző közlekedési eszközökről! Ezeket készítsük be előre a bőröndbe! Lelaminálhatunk képeket, célszerű mindegyikből rögtön kettőt, mert akkor majd ezekkel lehet memóriakártyázni is.

Lerakjuk magunk elé a földre, a kör közepére ezeket a képeket és sorra megmutatjuk a gyerekeknek. Egyenként felemeljük azokat és mondjuk németül a neveit:

„Das ist der Bus.”

„Das ist die Eisenbahn.”

„Das ist das Fahrrad...usw.”

A játékot úgy szoktam folytatni, hogy kiválasztok a képek közül először hármat, szépen leteszem ezeket magunk elé, a többit pedig addig félrerakom. Megkérem őket, hogy jól nézzék meg ezt a három közlekedési eszközt, mert egyet mindjárt ellopok közülük. Aztán arra kérem őket, hogy csukják be a szemüket.

„Macht bitte die Augen zu!”

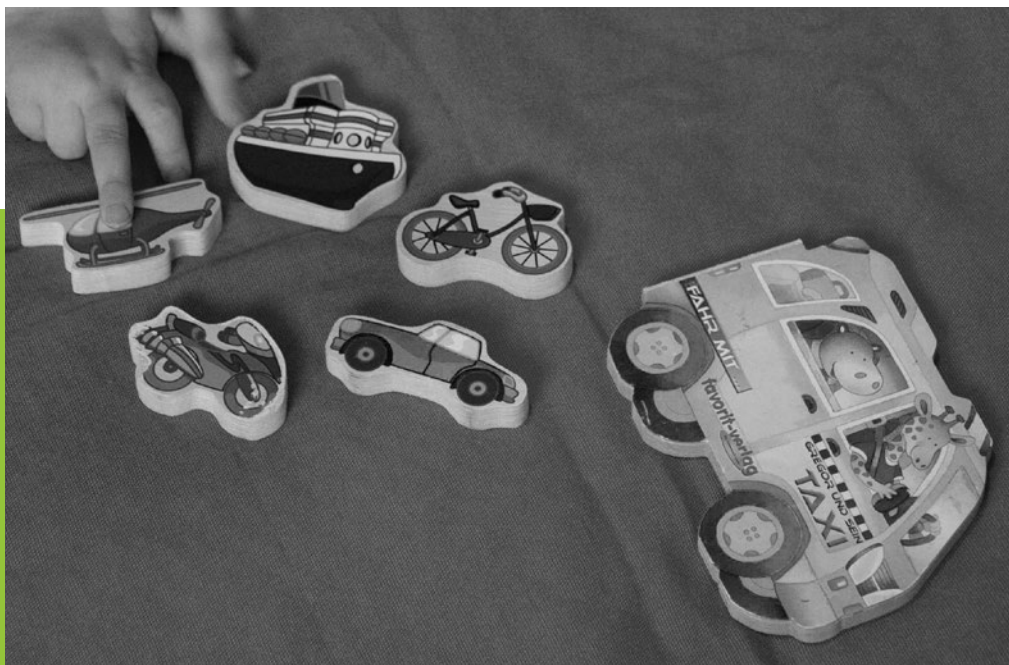
Gyorsan elemelem az egyik képet, magam mögé rejtem, majd így szólok:

„Augen auf!”

„Was fehlt jetzt, Kinder?”

„Das Auto, richtig!”

Aki legelőször bekiabálja a hiányzó közlekedési eszköz nevét, ő fogja elemelni a következő körben az egyik képet. Addig játszhatjuk ezt, míg mindenki sorra nem kerül, vagy ameddig a gyerekek meg nem unják.

Ha csak néhány gyerek van körülöttünk, akkor lehet memóriakártyázni is velük. Természetesen egy kétévestől még ne várjunk csodákat e téren, ezért inkább a nagyobbaknál ajánlom ezt a játékot. Ugyanakkor tudni érdemes azt, hogy a memóriakártya egy tökéletes eszköz a kezünkben a gyermekek idegennyelvi szókincsének a bővítéséhez.

Hadd jegyezzem meg, hogy a Goethe Intézet Hans Hase oktatócsomagja tartalmaz egy olyan tanegységet, amely a közlekedési eszközöket tanítja meg a gyerekeknek! Egy rövid mese segítségével hihetetlen gyorsan rögzülnek a szavak, kifejezések a gyermekekben. A hozzá tartozó CD pedig újabb játékra ad lehetőséget. Én ezt gyakran használom, mert kiváló.

Mondókák:

1.

**„Eine kleine Dickmadam
fuhr mal mit der Eisenbahn.
Eisenbahn die krachte, Dickmadam die lachte.”**

2.

**„Straßenbahn, Straßenbahn, halt an dieser Stelle an!
Lass mich doch nicht warten, muss zum Kindergarten.”**

3.

Fährt ein Schifflin auf dem Meer.

Egy gyerkőcöt az ölünkbe veszünk.

Schaukelt hin und schaukelt her.

A gyermeket ide-oda hintáztatjuk.

Kommt ein großer Sturm,

Lágyan a gyermek arcába fújunk.

fällt das Schifflin um.

A gyermeket felborítjuk vagy közösen felborulunk.

4.

**Eisenbahn von nah und fern, haben alle Kinder gern,
nimm mich mit, nimm mich mit, nimm mich mit!**

Dalok

1.

**Die Räder vom Bus, die roll'n dahin,
roll'n dahin, roll'n dahin.**

**Die Räder vom Bus, die roll'n dahin,
stundenlang.**

**Die Wischer vom Bus machen wisch-wusch-wisch,
Wisch-wusch-wisch, wisch-wusch-wisch.**

**Die Wischer vom Bus machen wisch-wusch-wisch,
stundenlang.**

**Die Hupe vom Bus macht tut-tut-tut,
Tut-tut-tut, tut-tut-tut.**

**Die Hupe vom Bus macht tut-tut-tut,
stundenlang.**

**Der Fahrer im Bus sagt: „Fahrkarte, bitte!“
„Fahrkarte, bitte!“ „Fahrkarte, bitte!“**

**Der Fahrer im Bus sagt: „Fahrkarte, bitte!“
stundenlang.**

**Die Menschen im Bus machen „Bla-bla-bla!“
„Bla-bla-bla!“, „Bla-bla-bla!“**

**Die Menschen im Bus machen „Bla-bla-bla!“,
stundenlang.**

**Die Kinder im Bus machen zu viel Krach,
Zu viel Krach, zu viel Krach.
Die Kinder im Bus machen zu viel Krach, stundenlang.**

**Die Räder vom Bus, die roll'n dahin,
Roll'n dahin, roll'n dahin.
Die Räder vom Bus, die roll'n dahin, stundenlang,
stundenlang.**

Videómeosztó: Die Räder vom Bus - Singen, Tanzen und Bewegen || Kinderlieder

---

2.

**Töff, töff, töff, die Eisenbahn,
wer will mit nach Budapest fahr'n?
Alleine fahren mag ich nicht,
da nehme ich die Kinder mit.**

Videómeosztó: Töff Töff Töff die Eisenbahn - Knireiter zum Mitsingen || Kinderlieder

---

Szavak, kifejezések:

der Verkehr
das Auto
der Bus
die Eisenbahn
der Zug

das Fahrrad
das Flugzeug
der Hubschrauber
das Schiff
das Motorrad

die Straßenbahn
die U-Bahn
zu Fuß gehen
die Zebrastreifen

Die Tiere

Talán a gyerekek számára legkedvesebb téma következék most! Minden izgatja ugyanis őket, ami az **ÁLLATOK**ról szól. Már egészen kis korukban vonzódnak az állatokhoz, utánozzák a hangjukat, a mozgásukat. Boldogan ölelik magukhoz ezek plüssváltozatait, és előszeretettel gyűjtik is őket.

Ebben a fejezetben egy sor olyan játékot, mondókát és gyerekdalt találsz, amelyeket nagyon fognak a gyerekek szeretni.

Most térjünk vissza a bőröndünkhöz és nézzük, milyen állatokhoz kapcsolódó játékokat rejt az! Még mindig a párnákon ülünk körben. Az első kellékünk az építőkocka lesz, de használhatunk nagyobb méretű kavicsokat, lapos köveket is.

A játék a bagolyról szól.

Benyúlok a bőröndbe és ezt kérdezem:

„Was habe ich schon wieder gefunden?“

„Bauklötze/Steine!“

„Was können wir mit den Bauklötzen/Steinen spielen?“

Közben mindenkinek kiosztok 2-2 darab építőkockát vagy kavicsot/követ.

Így folytatom, miközben összeütögetem az építőkockákat/kavicsokat:

„Zuerst machen wir Musik!“

„Jetzt singen wir ein Lied über die Wacheulen.“

Játékleírás:

Az egyik fa építőjátékot a földre teszem, a másikkal pedig ritmusra, egyenletesen ütögetem azt. A **„Sie schlafen immer“**-nél becsukjuk a szemünket és a dal végéig körkörös mozdulatokat teszünk az egyik fa építőjátékkal a földön lévön. Kétszer-háromszor ismétljük meg!

Videómegosztó: *Lied: Die kleinen Wacheulen heulen*

**Die kleinen Wacheulen, Wacheulen,
Wacheulen, die kleinen Wacheulen
wachen jetzt auf.**

**Sie schlafen immer, sie schlafen
immer, sie schlafen immer so lang.
Sie schlafen immer, sie schlafen
immer, sie schlafen immer so lang.**

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

A most következő játék a **SÜN** megismertetésére szolgál. Én a vele való barátkozást összele tűzöm napirendre, de a játék annyira kedves, hogy bármikor bevethető.

Ehhez a játékhoz szükségünk lesz egy tükörrre. Egy bolhapiacra bukkantam rá egy régi darabra, olyanra, melyet a kezében tarthatsz, van egy nyeles része, amolyan klasszikus tükör, kiválóan alkalmas például a Hófehérke mostohájának eljátszásához.

Játékleírás:

Újra a bőrhöz nyúlunk és kivesszük belőle a tükrünket és egy plüss sünit vagy egy képet egy sündisznóról. A mozdulat közben ezt mondom:

„Ich habe einen Spiegel gefunden, ein Spieglein.”

„Das ist aber schön.”

„Und was noch?”

„Ein Igelchen!”

„Auch mit unserer Hand können wir einen Igel formen.”

A jobb kezünket magunk elé felemelve tartjuk úgy, hogy az öt ujjunkat szétfeszítjük, így tulajdonképpen kész is van a sünik. Ekkor ezt mondjuk:

„Das ist unser Igel.” „Der Igel hat Stacheln.”

Videómeosztó: Igel Lied - Fingerspiellieder zum Mitsingen - Kinderlieder

---

**//:Igelchen, Igelchen, schau mal
ins Spiegelchen, deine Beine sind
krumm.:// Sind deine Beine auch
krumm, dreh ich mich einfach
herum. Sind deine Beine auch kurz,
ist mir das piepe und schnurz.**

Tavasztól őszi szoktam mindenféle **MADARAS JÁTÉK**ot játszani a gyerekekkel. Jó pár évvel ezelőtt az egyik anyuka varrt nekem sok szép színes, textil madarat. Tépőzárral az ujjainkra tudjuk rögzíteni ezeket, és mehet a röpködés. Ugyancsak nagy kedvenc. Papírból is el lehet készíteni. Gyakran előfordul az is, hogy annyi gyerek van a foglalkozásaimon, hogy nem mindenkinek jut madár. Ilyenkor az enyémetek is inkább a gyerekeknek adom, így én madár nélkül játszom, csupán az ujjaim mozgatásával érem el, hogy olyannak tűnjön, mintha madarak repkednének. Így is működik, hiszen a gyermeki fantázia határtalan. Játshatunk úgy is, hogy a gyerekeknek színes kendőket (anyagdarabokat) adok, mindenkinek kettőt, és ezek lesznek a szárnyaink.

Tavasszal, amikor visszatérnek a madarak Afrikából, előveszem ezeket az állatokat és gyakorlatilag az őszi költözésükig bármikor játszhatunk velük. Szerencsére rengeteg madaras német gyerekdal és mondóka áll rendelkezésünkre.

Most egy olyan játékot ajánlok, melyet már az egészen kicsikkel is lehet játszani. Szintén a bőrdönből kerüljenek elő a madarak, egyet-egyet húzzunk fel a középső ujjainkra, és mindenkinek adjunk kettőt!

**Es fliegt ein Vogel ganz allein,
schaut Kinder, da fliegen schon zwei.
Sie fliegen hoch, sie fliegen nieder.
Sie fliegen fort und kommen wieder.
Sie picken Körner 1, 2, 3.
Sie trinken Wasser.
Sie fliegen fort und kommen heim.**

Játékleírás:

Mindkét kezünket rejtjük el a hátunk mögé!

Az „*Es fliegt ein ...*“ sornál az egyik kezünket vegyük elő, és röptessük a madarunkat!

A „*Schaut Kinder, ...*“ résznél a másik kezünket is vegyük elő, és mindkét kezünkkel röptessük a madarakat!

A „*Sie fliegen hoch, ...*“ sortól a madarak felrepülnek, majd lefelé vesszük az irányt.

A „*Sie fliegen fort, ...*“ résznél előre röpülnek, majd vissza.

A „*Sie picken ...*“ sortól úgy teszünk, mintha a földről magokat csipegetnének, majd vizet innának.

Végül a „*Sie fliegen fort ...*“ utolsó sornál megint elröpülnek, aztán pedig keresztbe átölelve magunkat, a hátunk mögé rejtjük a kezeinket.

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

A következő játékhoz nincs szükségünk semmilyen kellékre, csak arra, hogy az egyik gyermeket az ölnkbe ültessük, vagy ha már nagyobbacska gyerekekkel játszunk, akkor vegyük az egyiket magunk mellé! Különösen esős időben, amikor előbújnak a **CSIGÁK**, énekelhetjük a következő dalt.

Játékleírás:

A gyermek egyik karján az ujjainkkal lépegetünk felfelé, a feje tetejéig. Amikor felértünk, jövünk vissza, aztán a „*kitzelt dich*” kezdetű sornál először a hasát, majd a nyakát, végül a lábfejét jól megcsiklandozzuk.

Kleine Schnecke

Klei- ne Schne-cke, krab-belt drauf, Krab-belt wie-der run- ter, Kit-zelt dich am Bauch.
Kit-zelt dich am Hals.
Kit-zelt dich am Fuß.

**Kleine Schnecke, kleine Schnecke,
krabbelt drauf, krabbelt drauf,
krabbelt wieder runter, krabbelt
wieder runter, kitzelt dich am
Bauch, kitzelt dich am Hals, kitzelt
dich am Fuß.**

Mondókák

1.

**Zwi, zwa, zwott, die Schwalben fliegen fort.
Sie fliegen bis nach Afrika,
im Frühling sind sie wieder da.**

Zwi, zwa, zwott, die Schwalben fliegen fort.

Ezt a mondókát ősszel, a madarak költözésekor mondogatjuk.

2.

Kommt eine Maus,

A gyermek kézfején az ujjainkkal lépegetünk

die Baut ein Haus,

lassan elindulunk a karon felfelé

kommt eine Mücke,

a felkaron

die baut 'ne Brücke,

a nyaknál vagyunk már

kommt ein Floh,

a fülnél

der macht so -!

az ujjainkkal az orrocskára ugrunk, és jól megcsiklandozzuk.

3.

Muh, muh, muh! So ruft im Stall die Kuh.

**Sie gibt uns Milch und Butter,
und wir geben ihr das Futter.**

Muh, muh, muh!

So ruft im Stall die Kuh.

4.

**Ein Huhn und ein Hahn
mein Märchen fängt an.
Eine Kuh und ein Kalb
mein Märchen ist halb.
Eine Katze und eine Maus
mein Märchen ist aus.**

5.

**Eins, zwei, drei,
vier, fünf,
der Storch hat rote Strümpf,
der Frosch,
der hat kein Haus
und du bist 'raus.**

6.

**Auf der Leiter sitzt der Hahn,
der kräht lustig:du bist dran.**

Dalok

Imse, bimse Spinne, wie lang dein Faden ist.

A jobb kezünk mutatóujjának végét hozzáérintjük a bal kezünk hüvelykujjával, majd a bal kéz mutatóujját a jobb kéz hüvelykujjával, és így lépegetünk felfelé.

Fällt herab der Regen und der Faden riss.

Fentről mindkét kéz ujjával az esőt utánozva lefelé haladunk, majd egy határozott mozdulattal úgy teszünk, mintha elszakítanánk a fonalat.

Kommt die liebe Sonne und trocknet den Regen auf.

A két kezünkkel napot formázunk, és kézmozdulatokkal szárazra töröljük.

Imse, bimse Spinne, klettert wieder rauf.

Ugyanolyan felmászó lépegetéseket teszünk az ujjainkkal, mint az elején.

A Spannenlanger Hansel dallamára énekelhetjük.

Schmetterling du kleines Ding

Alle Vögel

Al- le Vö- gel sind schon da, al- le Vö- gel,

al- le. Welch ein Sin- gen, Mu- si- ziem.

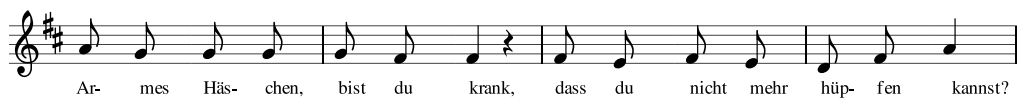
Pfei- fen, Zwit- schem, Ti- ri- liem! Früh- ling will nun

ein- mar- schiem, komm mit Sang und Schal- le.

Häschen in der Grube

Summ, summ, summ...

5.

Summ, summ, summ, Bienchen, summ herum.

Ei wir tun dir nichts zuleide,

flieg' nur aus in Wald und Heide.

Summ, summ, summ, Bienchen, summ herum.

Summ, summ, summ, Bienchen, summ herum.

Such in Blumen, such in Blümchen

dir ein Tröpfchen, dir ein Krümchen!

Summ, summ, summ, Bienchen, summ herum.

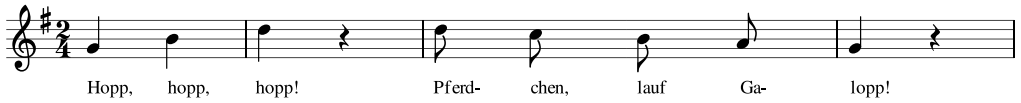
Summ, summ, summ, Bienchen, summ herum.

Kehre heim mit reicher Habe,

bau uns manche volle Wabe.

Summ, summ, summ, Bienchen, summ herum...

Hopp, hopp, hopp...

6.

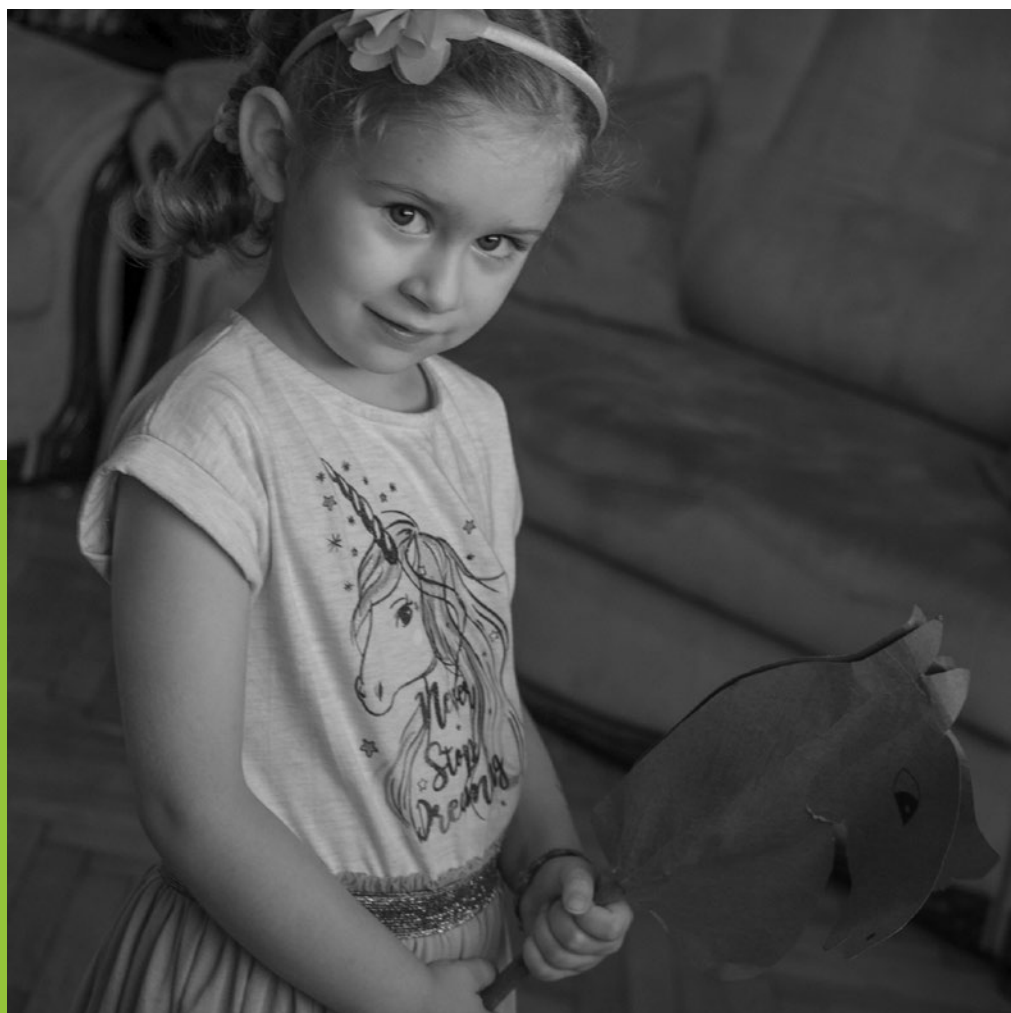
**Hopp, hopp, hopp,
Pferdchen lauf Galopp!
Über Stock und
über Steine,
aber brich dir nicht
die Beine!
Hopp, hopp, hopp, hopp,
Pferdchen lauf Galopp!**

**Tipp, tipp, tapp!
Wirf mich ja nicht ab;
zähme deine wilden
Triebe,
Pferdchen, tu's mir ja
zuliebe,
wirf mich nicht ab!
Tipp, tipp, tipp, tipp, tapp!**

**Brr, brr, he!
Steh, mein Pferdchen steh!
Sollst noch heute weiter
springen, muß dir nur
erst Futter bringen, steh,
mein Pferdchen, steh!
Brr, brr, brr, he!**

**Ja, ja, ja!
Ja, nun sind wir da!
Diener, Diener, liebe
Mutter! Findet auch mein
Pferdchen Futter?
Ja, ja, ja, ja,
ja, nun sind wir da!**

Alle meine Entchen...

Al- le mei- ne Ent- chen schwimmen auf dem See, schwim- men auf dem See,

Köpf- chen un- ter's Was- ser, Schwänz- chen in die Höh.

7.

**Alle meine Entchen schwimmen auf dem See,
schwimmen auf dem See,
Köpfchen in das Wasser, Schwänzchen in die Höh'!**

**Alle meine Täubchen gurren auf dem Dach,
gurren auf dem Dach,
eins fliegt in die Lüfte, fliegen alle nach.**

**Alle meine Hühner scharren in dem Stroh,
scharren in dem Stroh,
finden sie ein Körnchen, sind sie alle froh.**

**Alle meine Gänschen watscheln durch den Grund,
watscheln durch den Grund,
suchen in dem Tümpel, werden kugelrund.**

Szavak, kifejezések:

die Katze
der Hund
das Schwein
das Schaf
das Lamm
der Hahn
das Huhn
das Küken
die Ente
die Gans
die Maus
die Ratte
das Pferd
der Esel
die Kuh
die Ziege
der Hase
der Igel
der Marienkäfer

der Schmetterling
der Vogel
der Storch
die Schwalbe
der Kuckuck
die Eule
der Fisch
die Schildkröte
die Schnecke
das Krokodil
der Elefant
die Giraffe
der Affe
der Löwe
der Tiger
das Zebra
die Schlange
der Bär
der Wolf

der Fuchs
der Hirsch
das Reh

Der Hund bellt.
Die Katze miaut.
Der Hahn kräht.
Das Pferd wiehert.
Die Kuh muht.
Das Schwein quiekt.
Die Ziege meckert.
Der Elefant trompetet.
Der Löwe brüllt.
Die Schlange zischt.
Der Bär brummt.
Der Frosch quakt.
Der Vogel zwitschert.

Die Farben

A gyermekeket a színekkel is játékosan ismertetjük meg. Számptalan lehetőségünk van a nyelvtanításban a színek gyakoroltatására.

Először a következő négy színt vezetjük be: **PIROS, KÉK, SÁRGA, ZÖLD**. Aztán fokozatosan bővítjük újabb színekkel a tudásukat. Minden alkalommal sort keríthetünk arra, hogy a színekről beszéljünk a gyerekekkel. Amikor a különböző játékszereket vesszük elő a bőröndből, ne felejtünk el arról is szólni, hogy milyen színűek azok! Például az építőkockák kiválogatásánál is legyen gondod arra, hogy ebből a négy színből legyenek azok! Vagy amikor a közlekedési eszközökről készítesz szemléltető képeket, akkor mindegyik legyen más-más színű! Az autó például piros, a busz kék, a villamos sárga, a vonat zöld. Húsvétkor a bőröndből mindig előveszek négy nagy tojást, egy pirosat, egy kéket, egy sárgát és egy zöldet, melyeket kartonból vágtam ki. Amikor a ruhadarabokat tanítom a gyerekeknek, akkor is csoportosíthatjuk azokat a színek szerint. De bármelyik témát említhetném, mindegyikbe belecsempészem a színeket is. Ha egy új dolgot tanulnak, és annak jellemző a színe is, akkor azt rögtön hozzá mondom. Például amikor a gyümölcsökről és zöldségekről beszélgetünk, akkor ezt mondhatjuk:

„Das ist die Banane. Die Banane ist gelb.”

„Das ist die Kirsche. Die Kirsche ist rot.”

„Das ist die Gurke. Die Gurke ist grün.”

Ha már hónapok óta foglalkozol a gyermeked vagy sok gyerkőc játékos német tanításával, akkor lesz már akkora szókinccsük, hogy egy újabb játékot kezdeményezz a színekkel, ez pedig a tárgyak csoportosítása színek szerint.

Játékleírás:

Még mindig a földön lévő párnákon ülve beszélgetünk a gyerekekkel a színekről. Magunk elé teszünk négy kártyát, mindegyik más színű (piros, kék, sárga, zöld).

Felemelve egyenként a kártyákat, ezekkel a mondatokkal vezetem be a játékot:

„Das ist rot.”

„Das ist blau.”

„Das ist gelb.”

„Das ist grün.”

Ezután felemelem az egyik kártyát, például a piros színűt, és ezt a kérdést teszem fel:

„Kinder, was ist rot?”

A következő válaszok jönnek majd:

„Die Tomate ist rot.”

„Die Kirsche ist rot.”

„Der Mund ist rot.”

„Der Apfel ist rot.”

„Das Herz ist rot.”...usw.

Ugyanígy játsszuk végig a többi színnel is!

Blau: der Himmel, die Traube, die Pflaume, das Wasser,

Gelb: die Sonne, die Banane, die Zitrone, das Küken, die Sonnenblume, der Honig

Grün: der Frosch, die Raupe, das Krokodil, die Gurke, das Gras, der Baum

Wie ist das Wetter heute?

Az **IDŐJÁRÁS** minden foglalkozásunkon megjelenhet, akár bevezetőként, akár zárásként, de fő témaként is. Kézenfekvő, hogy erről beszéljünk a gyerekekkel, hiszen őket az érdekli, amiben élnek, amit látnak, amit maguk körül tapasztalnak. Az időjárás hatással van a hangulatunkra, befolyásolja az öltözködésünket, az aznapi programunkat. Ha esik az eső, akkor nem lehetünk annyit a szabadban, legalábbis fel kell vennünk az esőkabátunkat, a gumicsizmánkat. Itt azért meg kell jegyeznem, hogy sajnos magyar sajátosság az óvodákban, hogy ha már kicsit is esik az eső, nem viszik a gyerekeket a levegőre. Pedig ez is egy fontos megtapasztalása lenne a természetnek, az esőtől meg aztán nem kellene annyira óvnunk őket, hiszen semmi bajuk nem lesz tőle. Kivéve természetesen a viharokat vagy az olyan nagy esőzéseket, amik már veszélyeztethetik az egészségünket. Még főiskolás éveim alatt egy németországi óvodalátogatás során láthattam, ahogy az esőben vitték ki a gyerekeket az óvoda udvarára, hagyták őket a pocsolókban ugrándozni, önfeládatlanul játszani. Micsoda boldogság volt! Az ilyen élményekre szükségük van ezeknek az apróságoknak. Nemrégiben tért haza az egyik kolléganőm Norvégiából, aki az ottani óvodákban számunkra egészen elképesztő dolgokat látott. A gyerekek szinte egész nap az udvaron játszhatnak, még a nagy hidegben is kint vannak, esőtől, szél-től nem féltik őket. Megfelelő ruházatot adnak rájuk és elmondható róluk, hogy nagyon egészségesek. Ez a fajta kultúra nyilván tőlünk távol áll, de mindenképpen megszívlelendő, legalábbis jó lenne, ha történe valamiféle szemléletváltás e téren is!

Miközben az időjárásról beszélgetünk a gyerekekkel, fejleszthetjük a szókinccsüket, újabb mondókákat, dalokat taníthatunk meg nekik. Nálam a mindennapokban úgy kerül ez a téma napirendre, hogy elhúzom a függőnyt és megkérdezem a gyerekektől:

„Wie ist das Wetter heute?“

Aztán jönnek a válaszok, eleinte csak tőlem, de egy idő után már ők is fogják mondani:

„Heute haben wir schönes Wetter.“

„Die Sonne scheint. Es ist warm.“

„Es regnet. Es ist kalt.“

„Der Wind weht.“

Liebe, Liebe Sonne

Ha nem süt a nap, mindig elénekeltük ezt, a gyerekek által oly kedvelt dalt. Ehhez van egy kellékem is, egy napocska, amit meg is varrhatsz, de az **IKEA**-ban olcsón be is szerezheted.

Felemelem a magasba, vagy megkérek erre valakit a csoportból, és lecsalogatjuk a napot, az esőt pedig elűzzük. Ez lesz az egyik első dal, amit megtanulnak majd a gyerekeid. Könnyen a fülükbe mászik a dallam, már a két évesek is éneklük velünk.

Esős időben előveszek egy olyan textil kelléket, amit még évekkkel ezelőtt kifejezetten az idegen nyelv-tanításhoz varrtam. Úgy hívom ezeket, hogy oktató terítők. Ezek kör alakúak, a Sitzkreis közepére kerülnek, hogy körbe tudjuk ülni, mindenki láthassa azokat. Természetesen mindig az adott témához kapcsolódóan egy ilyen terítő kerül a beszélgető-kör közepére. Ezeket úgy varrtam meg, hogy mindkét oldalukat tudom használni, mindkét oldalon más-más téma szerepel.

Az esős oktató terítőre olyan képeket varrtam, melyek az esővel kapcsolatosak, hogy aztán újabb és újabb szavakat, kifejezéseket tudjanak elsajátítani a gyerekek. Így aztán nemcsak beszélni tudunk az esőről, hanem látják a képeket is. Persze az eső a hangulatunkra is rányomja a bélyegét. Eleinte a gyerekek kedvetlenek, hogy nem lehet az udvarra kimenni, de meglátod, hogy sok játékkal, vidám mondókéval mindjárt jobb kedvre derülnek.

Mondókák:

1.

Regen tripp und Regen trapp

Az ujjainkkal dobolunk a földön.

Schüttele ich vom Händchen ab

Mindkét kezünket rázogattjuk.

Erst die rechte, dann die linke

Először a jobb, majd a bal kezünket rázogattjuk.

Beide machen winke – winke

Mindkét kezünkkel integetünk.

Auf und nieder rüttele ich

A kezek fel- és lefelé mozgatása.

Beide Hände schüttele ich

Jó erősen lerázzuk a kezeinket.

2.

Der erste sagt:

"Wenn's regnet, da werd ich ja nass!"

Der zweite sagt:

"Wenn's regnet, das ist kein Spaß!"

Der dritte sagt:

"Wenn's regnet, da geh ich nicht raus!"

Der vierte sagt:

"Wenn's regnet, da bleib ich zu Haus'!"

Nur der Kleine, der kann es nicht erwarten,

Der geht mit dem Regenschirm in den Kindergarten.

Mindig a soron következő ujjunkat mutatjuk és megérintjük a másik kezünk mutatójával, majd a végén a kisujjunkra a másik kezünkkel egy esernyőt formálunk.

3.

Regen, Regen, tropf, tropf, tropf,

Két kezünket a magasba emeljük és fentről lefelé az ujjainkat mozgatva, lassan leeresztjük a karjainkat.

Fall auf meinen Kopf, Kopf, Kopf,

Az ujjainkkal a fejünk tetején dobolunk.

Fall auf meine Hand, Hand, Hand,

Az egyik kézfejünkön a másik kéz ujjával dobolunk.

Fall auf's ganze Land, Land, Land.

Végül ismét felemeljük a kezeinket és fentről lefelé, az esőt utánozva, az ujjainkat mozgatva, leeresztjük lassan a karjainkat.

4.

Es tröpfelt

A párnáinkon ülve játszhatjuk ezt. Mindkét kezünk mutatóujjával lassan és halkán felváltva dobolunk magunk előtt a földön.

Es regnet

Valamennyi ujjunkkal (kivéve a hüvelykujjakat) egyre erősebben és hangosabban dobolunk.

Es gießt

Ugyanezt tesszük még hangosabban és még erősebben.

Es hagelt

A kezeinket ökölbe szorítjuk és az ujjcsontokkal erőteljesen kopogunk.

Es blitzt

A kezeinkkel a levegőben a villámot utánozzuk.

Es donnert

Az ökölbe szorított kezeinkkel dobolunk.

Alle laufen schnell nach Hause

A kezeinket a hátunk mögé rejtjük.

Und morgen scheint die warme Sonne wieder!

Mindkét kezünkkel egy nagy kört írunk le a levegőben.

Szavak, kifejezések:

die Sonne
der Regen
der Schnee
die Wolke
der Nebel
der Blitz
der Donner
der Sturm

das Gewitter
der Regentropfen
der Regenbogen
der Hagel
der Frost
das Eis
der Regenschirm
der Regenmantel

der Gummistiefel
die Pfütze
Die Sonne scheint.
Es regnet.
Der Wind weht.
Es schneit.
Es ist kalt.
Es ist warm.

5

FEJEZET

Mozgásos játékok

Agyerekek alapvető szüksége a mozgás, éppen ezért nem várhatjuk el tőlük, hogy hosszan üldögéljenek. Azt szoktam mondani a megülni nem akaró gyerekeik miatt aggodó szülőknél, hogy örüljenek annak, hogy gyermekük örökmozgó, hiszen akkor lenne baj, ha csak úgy elüldögélnének egész nap, és nem lenne bennük a vágy a mozgásra, a szaladgálásra. Az egészséges gyermekek szinte egész nap mozognak, mindegyiknek más a temperamentuma. Vannak gyerekek, akik lassabb tempóban élnek a mindennapjaikat, de vannak olyanok is, akik nem nagyon igénylik a megállást. Előbbiek könnyebben kaphatók az egyhelyben ülő játékokra, míg az utóbbiak, ha tehetnék, csak futkoskálnának.

Az idegennyelvi-foglalkozásaim első részében azonban, mint ahogy arra már többször is utaltam, a párnákon ülünk és az előbbi fejezetekben leírt témák szerint németül játszunk. Már az egészen kicsi gyermekek esetében is így indul a játék, igaz ők még a Baba-németen az anyukával együtt vesznek részt a foglalkozásaimon. Ehhez ragaszkodom a kezdetektől fogva, hiszen ez a rituálé egyik fontos része. A legkisebbekkel arra törekszem, hogy az üdvözlés idejére, valamint a napi téma bevezetésére a helyükön maradjanak. Ez általában 5-10 perc időtartamot jelent, ami eleinte soknak tűnhet. Minél nagyobbak, annál tovább képesek a párnáikon maradni és figyelni. Egyrészt rajtuk, foglalkozásvezetőként múlik, mennyire tudjuk lekötni a gyermekek figyelmét, ugyanakkor persze sok múlik a gyerekek természetén, neveltetésén, aktuális hangulatán is. Fontos azonban hangsúlyoznom, hogy az iskoláskor előtt ne legyen elvárás, hogy ezek az apróságok hosszan ücsörögjenek, és soha még csak a látszatát se keltsük, hogy itt most tanulniuk kellene!

Néhány szülő megijed, ha azt látja, hogy az ő gyereke nem akar megülni, ide-oda szaladgál, persze el kell mondanom, hogy ez elég ritka nálam. Valahogy én is mindig meglepődöm azon, milyen hosszú ideig képesek a hozzám járók koncentrálni, rám figyelni. A szülőket ilyenkor azzal nyugtatom meg, hogy a lényeg az, hogy a fülük itt van.

Azért még a legnyugodtabb gyerekeknél is hamar eljön az az idő, amikor fel akarnak pattanni, és szaladgálnának már egy jó nagyot. Ezt látni lehet rajtuk, egyszerűen érezzük, hogy most váltani kell, fel kell őket állíttatni, és közösen mozogni kell egyet! Ha minden jól alakul, akkor ez 20-25 perc párnán ülő idő elteltével jön el, az 5-6 éveseknél kicsit később.

A következő felvezető mondatokat alkalmazzuk:

„Steht auf Kinder!”

„Jetzt bilden wir einen Kreis.”

„Eins, zwei, drei, schließen wir den Kreis.”

Kört alkotunk, megfogjuk egymás kezét. Már a Baba-német foglalkozásaimon is megjelennek a körjátékok annak ellenére, hogy tisztában vagyok azzal, hogy ezek főként a nagyobb gyermekeknek valók, de itt mi már elkezdjük a köralakítás képességének a megalapozását.

Íme, két olyan dal, ami kiválóan alkalmas a körbenjárásra:

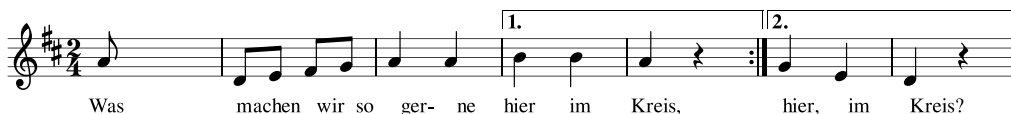

Was machen wir so gerne...

2. Klatschen, klatschen, la...
3. Flöten, flöten, la...
4. Drehen, drehen, la...
5. Tanzen, tanzen, la...

Játékleírás:

Ez a körjáték arra is tökéletes, hogy néhány igét is megtanítsunk a gyerekeknek. Kört alkotva megyünk a gyerekekkel kézen fogva. A cselekvéseknél mindig megállunk és azt el is végezzük. A „*klatschen*”-nél tapsolunk, a „*hüpfen*”-nél ugrálunk, a „*tanzen*”-nél táncolunk, és így tovább.

**Ha ha ha, die Kinder kommen,
Kinder kommen, Kinder kommen,
ha ha ha, die Kinder kommen,
Kinder sind schon da.**

**Hi hi hi, die Zwerge kommen,
Zwerge kommen, Zwerge kommen,
hi hi hi, die Zwerge kommen,
Zwerge sind schon da.**

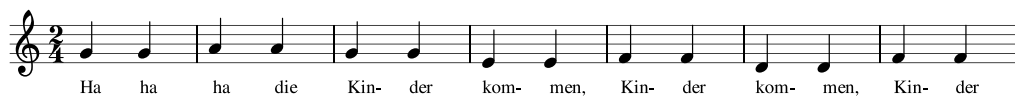
**Ho ho ho, die Riesen kommen,
Riesen kommen, Riesen kommen,
ho ho ho, die Riesen kommen,
Riesen sind schon da.**

**Hopp hopp hopp, die Pferde
kommen, Pferde kommen,
Pferde kommen,**

**Hopp hopp hopp, die Pferde
kommen, Pferde sind schon da.**

Ha ha ha...

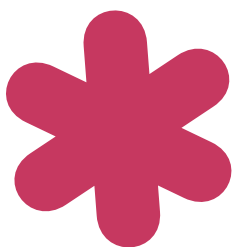
Játékleírás:

Tulajdonképpen itt nem is szükséges, hogy fogjuk egymás kezeit. A lényeg az, hogy szépen menjünk körbe-körbe. Az első versszaknál lassan megyünk, mint a gyerekek. A második versszaknál guggolva haladunk tovább, a harmadiknál felemelkedünk, karunkat a magasba emeljük, és nyújtózkodva lépegetünk, az utolsó versszaknál pedig a lovak mozgását próbáljuk utánozni.

Miután elénekeltük ezt a két dalt, váltani fogunk. A következő átvezető mondat hangozzék itt el:

„Bleibt stehen! Jetzt spielen wir weiter.”

**Egy olyan dalt énekeljünk el, ami az ellentétpárokról szól.
Ezt is úgy kell eldalolni, hogy közben el is mutogatjuk.**

Das ist gerade...

1. Das ist gera- de, das ist schief, das ist hoch und das ist tief,

das ist dun- kel, das ist hell, das ist lang- sam, das ist schnell.

2.

Das sind die Haare,

das ist die Haut.

Das ist leise, das ist laut.

Das ist groß und das ist klein.

Das ist mein Arm und das mein Bein.

3.

Das ist traurig,

das ist froh.

Das ist mein Bauch und das mein Po.

Das ist nah und das ist fern.

Dieses Lied, das hab' ich gern.

Az óvodásokkal játszhatunk további körjátékokat is, mindig az adott témánkhoz illőt, vagy leggyakrabban az aktuális évszakhoz kapcsolódót. Erről majd egy külön kötetben adok segítséget, ígérem.

6

FEJEZET

Kiszámolók

A gyermekek játékában gyakran előfordul, hogy valakit közülük ki kell választani, a játék főszerepét valakinek oda kell adnunk, vagy éppen igazságot kell osztani közöttük. A foglalkozásaim elején például, amikor megkérdezem a gyerekektől, hányan vagyunk ma, mindenki azonnal jelentkezik, hogy hadd ő számlálja meg a gyerekeket. Ilyenkor nagy segítségünkre vannak a **KISZÁMOLÓK**, melyek megadják nekünk a lehetőségét annak, hogy igazságosak lehessünk.

Itt most adok egy kis ízelítőt ezekből a mondókákból, és azt javaslom, hogy mindig próbáld a témához kiválasztani a legmegfelelőbbet!

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

1.

**Eins, zwei, drei,
vier, fünf, der Storch
hat rote Strümpf'.
Der Frosch, der hat kein
Haus und du bist raus!**

2.

**Ich und Du, Müllers Kuh,
Müllers Esel, der bist Du.**

3.

**Ich bin Peter,
du bist Paul.
Ich bin fleissig,
du bist faul.**

4.

**Eins, zwei, Polizei,
drei, vier, Offizier,
fünf, sechs, alte Hex,
sieben, acht, gute Nacht,
neun, zehn, schlafen gehn!**

5.

**Lang und kurz
und groß und klein,
dick und dünn
und du mußt's sein!**

6.

**Eins, zwei, drei,
Butter in den Brei,
Salz auf den Speck,
und du bist weg.**

7.

**Ene, mene, meck,
und du bist weg.**

8.

**Eins, zwei, drei,
vier, fünf, sechs,
sieben, meine Oma,
die kocht Rüben,
meine Oma, die kocht
Speck und du bist weg.**

9.

**Eine kleine Dickmadam,
fuhr mit der Eisenbahn,
Eisenbahn, die krachte,
Dickmadam, die lachte.**

10.

**Eine kleine kluge Maus,
lacht die alte Ratte aus,
stiehlt den guten Speck
und du bist weg.**

7

FEJEZET

Az első mesék

- Melyek legyenek az első idegen nyelvű mesék?.....127

Az idegennyelv-tanításban, hasonlóan az anyanyelv átadásához, nagy jelentőséggel bírnak a mesék is. Az igényes gyermekkönyvekből szerencsére ma már óriási a kínálat. Ha a német gyermekirodalomra gondolunk, valószínűleg elsőre mindenkinek a híres Grimm fivérek jutnak az eszébe. Anyaként tudom, hogy ne az ő műveikkel kezdjük gyermekeink irodalmi nevelését! Ezek nyelvezete ugyanis eleinte számukra bonyolultnak tűnik, terjedelmük is akkora, hogy azokat végighallgatni csak a már óvodáskorúak képesek. A mesék bevezetését vi-

szont már a sokkal kisebbeknél is elkezdhetjük. Azt is mondhatjuk, hogy tulajdonképpen már magzati korban megkezdődik ideális esetben a mesehallgatás, hiszen már akkor mesél apa és anya a gyermekének.

Ahogy nőnek az apróságok, az érdeklődési körük módosulásával, bővülésével párhuzamosan a meseanyagon is változtassunk! Kezdetben kizárólag a szűk környezetük, a saját testük, a családjuk tagjai, valamint a kedves állatok érdeklik őket a leginkább.

Játszva németül

Hogyan nevelünk többnyelvű gyermekeket?

Az idegennyelv-oktatásban nagyon hamar megjelenhetnek a mesék. Természetesen az olyan mesék, melyek szövege egyszerű, sok visszatérő szófordulatot tartalmaz, és a legkisebbeknek íródtak.

Melyek legyenek az első idegen nyelvű mesék?

Eric Carle, a kortárs gyermekirodalom egyik legismertebb és legnépszerűbb szerzője, aki fantasztikus gyermekkönyveihez maga készítette az illusztrációkat. A különleges montázstechnikával készült mesekönyvei közül a legismertebb A telhetetlen hernyócska című, amelyet 1969-es megjelenése óta több mint húszmillió példányban adtak el a világban. Ez a könyvecske ma már nélkülözhetetlen az idegennyelv-tanításban. Segítségével a gyerekek nemcsak azt tanulják meg hogyan alakul át a kis hernyócska csodálatos pillangóvá, hanem játszva ismerkedhetnek meg a gyümölcsök és különböző ételek neveivel is, valamint a hét napjainak begyakorlására és a számolásra is kiváló lehetőséget biztosít. Megunhatatlan gyereknek, szülőnek, pedagógusnak egyaránt.

Eric Carle valamennyi mesekönyvét szívből ajánlom. Német nyelvű példányokhoz is hozzá lehet már jutni Magyarországon, de az internetnek hála, ma már otthonról kényelmesen megrendelhetjük ezeket a nagy könyvkereskedelmi hálózaton keresztül.

Ugyancsak kiváló eszköz a kisgyermek idegen nyelvi fejlesztésében a Japánból elterjedt papírszínház, japán nevén a kamishibai. A kifejezés szó szerinti jelentése: színházi játék papírból. Szükséges hozzá egy fakeret, melyet az asztalra helyezünk, ebbe csúsztatjuk a lapokat, melyek egy történetet mesélnek el. A képek a gyermek irányában állnak. A lapok hátoldalán pedig a mese szövege olvasható, illetve a lapok mozgására vonatkozó instrukciók a mesélő számára. A lapok cseréjével, illetve mozgatásával drámai hatást érünk el. A kisgyermek varázsdoboznak is szokták nevezni. Magyarországon a Csi-

mota Kiadó számos papírszínház mesét adott már ki, közülük néhányat német nyelven is.

Mesélhetünk a gyermekeinknek bábok segítségével is. Évtizedekig a német nemzetiségi óvoda-pedagógusok kizárólag Kasperre, a híres bábfigurára támaszkodhattak. Kasper vagy Kasperl, de hívják Kasperlenek is, a Kaspertheater vicces hőse, a 18. század vége óta ismert a német nyelvterületen, osztrák népi bábfigura. Kasperle bécsi születésű volt, de rövid idő alatt, átlépve Ausztria határát, egész Németországban népszerűvé vált. Legfőképpen bábfiguraként terjedt el. Jellegzetes hosszú, többnyire piros sapkája (Zipfelmütze), Harlekin-szerű ruhája, karakteres, vigyorgó arca, kampós orra. Kasper a jóság megtestesítője, a gyerekek megnevettetője, aki az ördöggel cimborál.

A magyarországi német nemzetiségi óvodai csoportok számára készült egy gyakorlati kézikönyv, amely számos olyan jelenetet mutat be, amely kiválóan alkalmazható a kisgyermek német oktatása során. Egyszerű dialógusok Kasper és az ő barátja, Seppel között, aki az őszinteség, de ugyanakkor az együgyűség megtestesítője is. A Kaspertheater segítségével egy játékos nyelvi környezetbe kerülnek a gyerekek, az egyszerű párbeszédet könnyen megértik, majd leutánozzák azokat.

Ha mesét tervezel, akkor azt előzze meg néhány bevezető gondolat! Hangold rá a gyerekeket, hogy kedvet kapjanak hozzá! Ismertesd meg őket a mese szereplőivel! Eric Carle alkotásainak fő alakjai legtöbbször állatok, így lehetőségük van a gyerekeknek ezen szavaknak az elsajátítására, méghozzá könnyedén.

8

FEJEZET

A foglalkozás lezárása

A foglalkozásaim 3 éves korig félórásak, óvodás kortól pedig hatvan percesek. A felépítésük nagyjából megegyezik, nyitódal, a gyerekek üdvözlése, megszámoljuk, hányan vagyunk, napi téma, mozgásos játék. Ilyenkor a kicsiktől elköszönök, az ő foglalkozásuk itt véget ér. Az elköszönés történhet ezzel a mondókéval:

**Winke winke winke,
wink auf Wiederseh'n,
winke winke winke,
wir woll'n nach Hause geh'n.**

Wiederseh'n *(a gyermek neve)*

Wiederseh'n *(a gyermek neve)*

**Winke winke winke,
wink auf Wiederseh'n.**

Játszva németül

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

A nagyobbak foglalkozásai tovább tartanak, hiszen ők képesek már hosszabb ideig is figyelni, persze nagyon fontos, hogy a játékosság mindvégig megmaradjon! A napi témáról való beszélgetés, az azzal kapcsolatos játék náluk időben jobban elhúzódik, illetve velük minden alkalommal több körjátékot is alkalmazhatunk.

Miután kellőképpen átmozgattuk őket, szükségük van egy kis levezetésre is, amire nagyon alkalmas egy kis színezés vagy valamilyen más vizuális tevékenység az aznapi témához kapcsolódóan. Nálam a gyerekeknek van egy füzetük, amibe minden foglalkozás végén egy újabb rajz, színező kerül, ezekhez a képekhez aztán kötünk egy mondókát vagy egy dalt is. Tulajdonképpen

a cél az, hogy amikor ezt a füzetet lapozgatják, akkor a képekről fel tudják majd idézni a tanultakat. A vizuális tevékenység már asztalnál történik.

Tulajdonképpen ezzel le is zárhatod a játékos német foglalkozásodat, de ha rám hallgatsz, a gyerkőcöket elküldöd még kezét mosni, és adsz nekik egy kis nassolnivalót is. Ezt én azért tartom jó ötletnek, mert ilyenkor számos olyan kifejezést átadhatsz nekik, ami az élethez nélkülözhetetlen, mit eszünk, mit iszunk, éhes, szomjas vagyok, kérek még, köszönöm, jóllaktam, stb. Nálam csak akkor kaphatnak még egy kis kekszet, ha azt németül mondják, ha nem, akkor éhesek maradnak.

1.

**Hallihallo, auf Wiederseh'n,
hallihallo, es war sehr schön.
Das Spiel ist jetzt aus,
hallihallo, wir geh'n nach Haus.
Tschüüüüß!**

2.

**1,2,3, kommt ganz schnell herbei!
Wir reichen uns zum Schluß die Hände,
denn unser Spiel ist jetzt zu Ende.
Wir wollen jetzt nach Hause geh`n
und sagen uns „Auf Wiederseh`n!“**

3.

**Die Uhr schlägt bum, die Zeit ist um.
Das Spiel ist aus, wir geh'n nach Haus.**

Végezetül...

A korai életkorban kezdődő idegennyelv-elsajátítást rendkívül fontosnak, sőt nagyon is kívánatosnak tartom. Munkatársaimmal naponta éljük át annak gyönyörűségét, amikor a ránk bízott apró gyermekek könnyedén megindulnak a német vagy az angol nyelv, esetleg mindkettő használatában. Láthatjuk gyors fejlődésüket és sikereiket a nyelvelsajátításban. Napjainkban még mindig nagyon sok a félreértés, a rossz beidegződés a korai nyelvi fejlesztéssel kapcsolatban. Mára azonban minden kétséget kizáróan elmondható, hogy a korai idegennyelv-oktatás a szakma legdinamikusabban fejlődő ágává vált. Hiszem ugyanakkor, hogy speciális szaktudás nélkül a kisgyermekek idegennyelvi fejlesztése elképzelhetetlen.

Bízom benne, hogy ezzel a könyvvel a segítségére leszek, és legalább annyi öröme lesz ebben a közös játékban, mint amennyi nekem jutott!

Kívánok Nektek sok vidám foglalkozást, örömet a játékos tanulásban, olyan maradandó élményeket, melyek által mindannyian gyarapodni tudtok!

Köszönöm...

Hadd fejezzem ki örök hálámat annak a sok kisgyermeknek, akik nélkül most nem lennék az, aki vagyok, akik hozzásegítettek ahhoz, hogy szakmailag a pályám csúcsához közelítsek, akikből merítkeztem és merítkezem most is!

Köszönettel tartozom a bodzás gyermekek szüleinek is, akik évek óta minket választanak, hisznek bennünk és a nevelési és tanítási módszereinkben, gyermekeik fejlesztését közös feladatnak tekintik, így velünk mindig együttműködők. Hiszek a csapatmunkában, így nagy öröm számomra, hogy édesanyám mellett egykori tanítványom, Helga is velünk van, akikre támaszkodhatok, kiegészítjük egymást.

Végül pedig köszönöm a családom valamennyi tagjának, hogy mellettem vannak, támogatnak, a nehezebb periódusokban elviselnek! Hálás vagyok Csabának, a férjemnek, aki az elmúlt években gyakran átvállalta gyermekünk nevelésében a feladataimat, és segített leküzdeni az ebből adódó büntudatomat!

Remélem, Kata lányunk megbocsájtja nekem, hogy kevesebbet tudtam vele lenni, de hiszem, hogy jó példával szolgáltam neki és nagyobbik lányom, Bianka számára is. Külön köszönet Nagyikának és Tatának, akik felneveltek és megmutatták számomra a helyes utat!

A könyv szerzőjéről:

***A könyv szerzője Pásztor Enikő,
aki jelenleg a Soproni Egyetem
Benedek Elek Pedagógiai Karán
a Neveléstudományi és Pszichológiai
Intézet oktatója, valamint
a Bodza Tanoda vezetője.***

1991-ben német nemzetiségi óvodapedagógus diplomát szerez. Főiskolás éve alatt, 1990-ben hozza világra első gyermekét, Biankát.

1992-től szerkesztő-műsorvezetője a soproni helyi televízióknak, majd 1994-től az induló Panoráma Rádióknak.

1997-től PR és marketing területeken dolgozik Magyarország akkori vezető telekommunikációs vállalatánál.

2000-ben nemzetközi marketing szakközgazdász diplomát szerez a Budapesti Gazdasági Főiskolán.

2006-ban újabb leánygyermeknek ad életet, világrajön Kata.

2010-ben vállalkozásba kezd, és megalapítja Sopronban a Bodza Tanodát.

2012-ben veszi át pedagógiatanár MA diplomáját a Nyugat-magyarországi Egyetemen, Szombathelyen.

2015-től óraadóként el kezd dolgozni a Nyugat-magyarországi Egyetemen.

2016 februárjában abszolutóriumot szerez az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskolában. Készülő PhD disszertációjának címe: A játékos idegennyelvi foglalkozások megjelenése a hazai óvodákban – különös tekintettel a soproni régióra.

2016 október eleje óta a Soproni Egyetem (akkor még Nyugat-magyarországi Egyetem) Benedek Elek Pedagógiai Kar Neveléstudományi és Pszichológiai Intézetének főállású oktatója.

Felhasznált irodalom:

- Artner Istvánné – Sosztarich Tamásné (2004):
Ein Kindergartenjahr Teil I-II. Sopron
- Biebricher, Helga – Brauer, Sybille (1992):
10 kleine Zappelfinger – Ein Spiel- und Anleitungsbuch. Pattloch Verlag, Augsburg
- Carle, Eric (1998): *Die kleine Raupe Nimmersatt.*
Gerstenberg Verlag, Hildesheim
- Gnettner, Ingrid (2011): *Das Morgenkreis*
– *Spielbuch* – Die schönsten Ideen für Krippe, Kita und Eltern-Kind-Gruppen.
Don Bosco Medien GmbH, München
- Golnhofer Erzsébet – Szabolcs Éva (2005):
Gyermekkor: nézőpontok, narratívák.
Eötvös József Könyvkiadó, Budapest
- Gulden, Elke – Scheer, Bettina (2012):
Es tanzt die Kuh mit Stöckelschuh – Neue Tanz- und Bewegungsspiele mit Liedern für Krippe, Kita und Eltern-Kind-Gruppen.
Don Bosco Medien GmbH, München
- Klein, Agnes (2014): *Deutsch für kleine Anfänger 1.*
– *Meine ersten deutschen Wörter* – Eine Empfehlung für Wortschatzvermittlung im Kindergarten. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar, Szekszárd
- Klein, Agnes (2015): *Deutsch für kleine Anfänger 2.*
– *Meine ersten deutschen Lieder* – Für Familie und Kindergarten. Pannónia Könyvkiadó, Pécs
- Kovács Judit (1993):
Tanulj tevékenység közben! - Tanító XXXI. 9.
- Navrasics Judit (2004): *A kétnyelvű gyermek.*
Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém
- Navrasics Judit (2011): *Szóaktiváció két nyelven.*
Gondolat Kiadó, Budapest
- Nógrády László (1912): *A gyermek és a játék.*
Magyar Gyermektanulmányi Társaság, Budapest
- Pabst, Ingrid – Riedl, Konny: *Sing mit!*
Schwager & Steinlein Verlag GmbH, Köln
- Talabér Ferencné – Babai Zsófia (2004):
Nyelvi nevelés – nyelvi fejlesztés a nemzetiségi óvodákban. Országos Közoktatási Intézet, Budapest

A fotókon szereplő gyermekek:

- Balogh Zsófia
- Balogh Viktória
- Bartus Izabella
- Fábiánkovits Alexandra
- Fekete Hanna
- Fuchs Bianka
- Horváth Karina
- Kalmár Sára
- Kondor Hanga
- Lengyel Gellért
- Lesovics-Király Lilien
- Miholics Janka
- Pagonyi Izabell
- Portik Olívia
- Szabó Donát
- Vajda Márton

Hogyan neveljük többnyelvű gyermekeket?

Soha nem tapasztalt mértékben megnőtt a kisgyermekkori idegennyelv-
oktatás iránti igény, napjainkra felerősödtek azok a vélemények, miszerint
az idegen nyelvet minél fiatalabb korban, lehetőleg óvodás korban vagy
még előbb érdemes elkezdni. A korai életkorban kezdődő idegennyelv-
elsajátítás rendkívül fontos, sőt nagyon is kívánatos. Az egyre fokozódó szü-
löi igényekre reagálva alapítottam Sopronban 2010-ben a Bodza Tanodát,
ahol játékos angol és németnyelvű foglalkozásokat tartunk gyermekeknek.
Az elmúlt évek alatt fejlesztettem ki azt a játékos tanítási módszeremet,
amely ma már lehetővé teszi, hogy az egészen kicsi gyermekek, akár a
félévesek is részt vehessenek a szüleikkel együtt a foglalkozásainkon.
Naponta éljük át a kisgyermekek idegennyelvi fejlesztésének szépségeit.
A hatékony korai nyelvoztatás szükségességét ma már senki nem vitathat-
ja. Már egy idegen nyelv megtanulása is oly mértékben növeli meg a kul-
turális tőkénket, hogy az pénzben alig kifejezhető, hiszen ez a legjobban
konvertálható tudás. Sokat beszélünk a tudásalapú társadalomról. Nos, az
ehhez vezető legfontosabb utak egyike az idegen nyelvek megtanulása.

Pásztor Enikő

a könyv szerzője

